

Ogromna škoda po viharjih v Floridi. - Potres v Mali Aziji.

SILNI ORKAN POJENJUJE V SVOJI OSTROSTI IN SE POMIKA PROTI SEVEROVZHODU. — V JUŽNI FLORIDI JE VSE RAZDEJANO IN ŠKODA BO ZNAŠALA VEČ MILIJONOV. — VOJAŠTVO VZDRUŽUJE RED V RAZDEJANIH KRAJIH.

Jacksonville, Fla. — Silni tropični morski vihar, ki je skoro docela razdejal portoriško otočje, je prizadjal tudi južnoiztočnemu delu države Floride silno ogromno škodo. Včeraj se le je bilo mogoče dognati pri prvi preiskavi in pregledu, da je zgubilo do 400 ljudi življenje in do 1000 pa je ranjenih in poškodovanih.

Vihar divja naprej in ga žene v smeri proti severoztoku, a njegova silovitost pojenuje.

Oblasti v Floridi so poslale v prizadete kraje vojaštvo, ki pomaga čistiti po prizadetih mestih ulice, ki so vse križem zametane z razvalinami, podrtim drevjem, itd. Obenem pa stražijo razdejanje hiše, da nepovabljeni ne odnašajo raznih predmetov, kot pohištva in druge stvari, ki leže vse križem po ulicah in vrtovih.

Serif R. C. Baker iz Palm Beach County je izjavil častniškemu poročevalcu, da bo samo v njegovem okraju nad 10 milijonov škode po viharju. Kaj takega ne pomimam že, kakor je to, da si sem tukaj nad 50 let, je izjavil serif. Vremenski opazovalci pravijo, da barometer še vedno pada in da je mogoče, da bodo nadaljni viharji sledili.

ČE JIM POKAŽEŠ PRST — POGRABIJO ZA ROKO.

Lastniki premogorovov v lastniški okolici zahtevajo, naj jim mafijarji zastoj izčistijo majne.

La Salle, Ill. — Kakor znano je bil znani Mark Coal premogorovnik prodan. Novi lastnik, oz. predsednik John R. Co. nove družbe, ki je kupila omenjeni rov in več drugih rogov, so pričeli te dni svojo izjavo. Ti premogorovi so stali ves ta čas zaprti. V takem položaju pa se prostori v rovih zasujejo in kadar se delo odpre je treba najprvo vae rove izčistiti, izvoziti kamenje itd. Mr. Cox, predsednik nove družbe sedaj zahteva, da naj mu premogorji izčistijo Mark majno zastoj in da ko pridejo do premoga, če bo kazalo, bodo začeli z obratom. To je pač nezasišana zahteva. Zahtevati kaj takega je naravnost sramotno za kako družbo. Pri kapitalistih je videti še vedno staro navado, da če jim ubogi delavec pokaže prst — pograbijo za celo roko.

PIVOVARNAR UGRABLJEN
Detroit, Mich. — Samuel Low, znani pivovarnarski milijonar v Kanadi je bil 8. sept. ugrabljen (kidnapan) in bil prikljen na posteljo v neki hiši blizu Thanesville, Ontario. Zadnje soboto so ga izpustili proti obliubi, da bo plačal ugrabiteljem svoto \$35.000.00. Policija zasleduje ugrabitelje, a doslej še brez uspeha.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

POTRES V SMIRNI.

Po vsem obrežju v okolici Smirne v Mali Aziji so se čutili v terek jutro močni potresni sunki. — Škoda precejšna.

Carigrad, Turčija. — Ponoči v terek jutro so se začutili močni potresni sunki daleč po vsem obrežju v okolici Smirne. Mesto samo je bilo najbolj prizadeto. Poročila pravi, da je več zidanih postolj popokalo vsled močnega potresa. Življenskih žrtev ni, pravijo poročila.

Prvi potresni sunek so začutili ob 1. uri ponoči. Drugi pa se je pojavil v terek ob 10. uri dopoldne in je držal precej časa.

HOOVER SVARI DELAVCE

Pravi, da industrijska kriza je neizogibna, če pridejo demokraciji v sadi. — Pravi, da visoka tarifa je ključ do prosperitete.

New York, N. Y. — Herbert Hoover, bivši trgovski tajnik in sedaj predsedniški kandidat republikanske stranke je nastopil s svojim prvim političnim govorom na vzhodu v Newark, N. J. Sprejet, kakor pravijo poročila ni bil ravno s posebnim naudušenjem. V New Jersey ne prevladuje nič kaj preveliko naudušenje za republikance. Delavstvo si je zlasti zapomnilo sedajno republikansko administracijo za časa stavke v tekstilni industriji. Ta sentiment se še sedaj čuti.

Vendar udeležba je bila velika na njegovem shodu in republikanci se troštajo z upanjem, da je država New Jersey sigurno v njihovih vrstah. Hoover je govoril delavstvu in povdarjal, da je visoka tarifa v Združenih državah edina garancija in ključ do prosperitete. Primerjal je čase za časa demokratskih administracij in svaril delavce, naj se čuvajo, kam bodo krenili s svojimi glasovi 6. novembra.

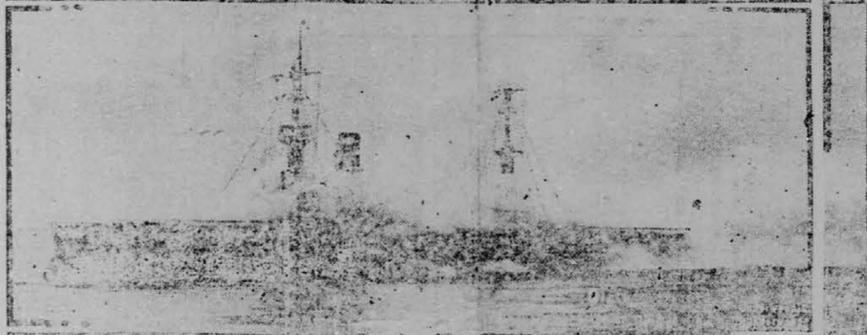
UGRABLJENI DEČEK IZPUŠČEN.

Mafisti so ga izpustili blizu Lockporta, Ill. — Imeli so zaprtega 13. dni na neki farmi.

Lockport, Ill. — Ugrabljeni 10 letni deček William Ranieri, ki so ga odvedli neznankam sicilijanski mafisti v Chicagi ter zahtevali od njegovega očeta najprvo \$60.000,00, pozneje \$15.000,00 odkupnine je sinoči prišel na gasolinsko postajo, kako miljo severno od Lockporta ter povedal, da je on ugrabljeni William Ranieri.

Deček je izpovedal, da so ga vozili v avtomobilu kake

NEMŠKA KRIŽARKA, KI JO VODIJO Z BREZŽIČNIM BRZOJAVOM.

Na sliki vidite nemško križarko "Zahringen", ki nima žive duše na krovu. Vozi s polno hitrostjo, proizvaja avtomatično zakrivalni dim proti sovražniku. Ladija se kreta pod vplivom brezžičnega električnega toka, ki ga oddajajo z druge ladije. Ladija služi dobro pri manevrih, na katero straljajo, ne da bi se bilo treba bati za človeška življenja.

BOOTLEGARSKI TRUST V KRIŽEM SVETA. FILADELFIJI SE MAJE.

Odkriti so tajni koncerni, ki so tržili s prepovedano pijačo. — Na dan prihajajo grebi korupcije in drugih zločin.

Philadelphia, Pa. — Pogon za bootlegarji v tem mestu je v polnem zamahu. Dosedaj je bilo aretiranih že večje število prizadetih oseb, ki so zapleteni v prepovedano trgovino bootlegarstva. Značilno je zlasti to, ko se poroča, da je med aretiranci več detektivov, ki so bili doslej v službi prohibicije, a ob prostem času so sami tihotavili in v promet spravljali likerje in žganje. Policija je sodelovala v več krajiš v bootlegarji in jim nudi celo protekcijo. Zvezni agenti so prišli na sled tajnega koncernu, ki je razpečeval prepovedane pijače po celi Ameriki. Porota, ki je imenovana od zveznih oblasti že deluje v tem slučaju. Pred poroto pridejo najodličnejši politikarji, ki so zapleteni v zadevo bootlegarstva.

Kakor drugod, tako ima bootlegarski trust tudi v tem mestu na vesti številne politične umore. Kdor je bil nepoti tei prepovedani obrti je zginil. Preiskave pa so potležili in nikdar niso slučajji prišli na dan. Tako se vlada b. dela, kjer ima korupcija besedo.

DOMAČE VESTI.

Chicago, Ill. — V terek je posetil nas č. g. John Novak slovenski župnik iz Willarda, Wis. Povedal je, da letos kaže farmarjem lepa letina, ako se v teh dneh ne pride kaka nevarnost. — V Chicagi sta se mudila tudi te dni po opravih Mr. Rudolf Dietzman, gošbeni mojster in Mr. Frank Škelec, oba iz Jolietu.

SLAVNI JAHAC UMRL.

London, Anglija. — Slavni angleški športni jahač grof Durham je preminul včeraj na svojem domu v Severni Angliji. Drzno jahanje je bilo po koinemu grofu največji šport

pol ure, predno so ga izpustili. Nahajal se je v ujetništvu v neki farmarski hiši. Ko so ga mafisti izpustili so mu dali \$10. menda za pot domov. Natančneje poročilo sledi.

— Santiago, Chile. —

Mačan potresni sunek se je pojavil v tem sektorju ob 11. uri zvečer pred sinočjim. Po gledališčih je nastala vsled tega velika zmešnjava, ker ljudstva so se prestrašila vsled silnega sunka. Kake materialne škode ni zaznamovali.

— Beach, N. D. — Trije oboroženi banditi so se pojavili v tukajšnji Farmers and Merchants Bank. Trije bančni uradniki in poleg teh še štiri druge osebe so se nahajale na banki. Vsi so morali h zidu. Bandite so neznanomok pobegnili in odnesli nad \$5.000. godovine.

— Prairie du Chien, Wis. — Kickapoo reka je tako narastla vsled silnih nalivov zadnje tedna, da je prestopila bregove in poplavlila na več krajiš okolice. Okrog 50 farmarjev se je moralo umakniti s svojih posestev pred novodnja.

— London, Anglija. — V Angliji je veliko število brezposelnih. Vlada je ustanovila posebne pomožne postaje, kjer se deli siromašnim delavskim materam kruh. V pondeljek je bil tak naval siromašnega ženstva, da ko so prišle k uradu so v gmajži ženske omedlele in ena je umrla radi pehanja semtertija. Pač slika slabih socialnih razmer.

— Madrid, Španija. — Vojaski major Benito Molas je bil mrtev našden v balonskem boju, s katerim se je udeležil balonske tekme. Molas se je bil udeležil lansko leto balonske tekme v Združenih državah v Detroitu. Poročilo pravi, da je vzrok smrti najbrže višočina in njen redki zrak. Z balonom se je bil namreč dvignil, da doseže rekord v višočini.

— Moskva, Rusija. — Zračna ekspedicija obstoječa iz šestih ruskih letalcev, ki so podvzeli polet iz Vladivostka preko Sibiriije v Leningrad in so bili od 22. avg. naprej porušeni, so bili našdeni predvčerajšnjim blizu Kolučinskega zaliva. Vkricali so se na parnik Stavropol, kateri jih privede nazaj.

— Chicago, Ill. — V takozvanem prohibicijskem distriktu, ki obsega državo Illinois, Iowa in del države Wisconsin, je bilo tekom avgusta aretiranih 694. kršilcev subpostave.

ČUVAJTE SE PRODAJALCEV RAZNIH DELNIC!

To je opomin vsem, ki investirajo denar v razne akcije. — Paziti je treba dokler je čas — potem je prepozno.

Cincinnati, Ohio. — Na sestanku bankirjev tega okrožja se je poročalo, da zopet prihajajo v svet razni prodajalci delnic. Posebno se zadnje čase usiljuje akcije za razne zrakoplovne družbe, zakatere se obeta izredno prihodnost in veljavo. Kakor vedno se dobijo še danes ljudje, ki verjamejo nepoznanim agentom in se ne prepričajo ponre, kaj kupijo. Zato so bankirji na sestanku povdarjali zlasti to, da naj vsak, ki se mu ponuja kake delnice povabi agenta na bližnjo banko, da se tam vpričo bankirja pogodi za iste. Bankirji, ki poznajo akcije bodo strankam potem pošteno in nepristransko povedali, kaj mislijo o delnicah in prodajalcih istih. To naj blagovoljno upoštevati tudi naši čitatelji!

ZAPORNA POVELJA IZDAJAO PROTI DELAVCEM.

To se godi pod republikansko administracijo. — Piktiranje bi radi ugonobili s tem, da na debelo zapirajo stavkarje.

Kenosha, Wis. — Zvezni sodnik F. A. Geizer v Milwaukee, Wis. je podpisal 28. nadaljnih zapornih povelj proti članom Ameriške delavske federacije, ki se jih dolži, da so pregrešili s piktiranjem proti Allen A. Company v Kenoshi, kjer še vedno traja stavka nieninarjev. Dosedaj je bilo v stavki aretiranih vse skupaj 88. oseb, katere se je dolžilo raznih prestopkov za časa stavke.

Kakor zgleda hoče Allen A. Co. na vsak način streti voljo stavkarjev. V to ji pomagajo zvezne oblasti, ki preganjajo stavkarje od piktiranja in vsake agitatorične akcije.

AMERIŠKI KONZUL UMRL.

Balboa, Panama. — George M. Hansen, ameriški konzul v Colon, Panama, je bil včeraj jutro najden mrtev v njegovi sobi. Vzrok smrti še ni ugotovljen.

Iz Jugoslavije.

NEZNANI MORILCI ZAKLALI 17LETNEGA TRGOVČEVA SINA VIKTORJA PODPLOTNIKA. — PREBIVALCI SO SLIŠALI STRELE IZ GOZDA. — DRUGE ZANIMIVE VESTI.

Skrivnostni roparski umor.

V terek 21. avgusta je poslal Podplotnik oče iz Sejanec pri Sv. Tomažu, daleč naokrog znan kot mesar in živinski trgovec, svojega 17 letnega sina Viktorja v Ljutomer, da prevzame pri nekem dobavitelju večje zneske denarja za prodana teleta. Viktor se je odpeljal na kolesu v smeri proti Ljutomeru. Minil je prvi dan, minil drugi dan, Viktorja pa ni bilo še nazaj. V prvem trenutku so starši menili, da se je sin odpeljal iz Ljutomera v Ormož na živinski sejem k Sv. Duhu, kjer se je naslednji dan vršil živinski sejem. Viktorja pa le ni bilo domov. V težkih skrbih so domači napregli voz in se odpeljali k Sv. Duhu poizvedovat za dragim sinom. Toda tu so zvedeli, da ga sploh ni bilo tamkaj. V petek je bilo o misterioznem izginoju mladeniča obveščeno orožništvo pri Sv. Tomažu, ki se je z vso vestnostjo podalo na zasledovanje. Napotili so se v smeri proti Ljutomeru. Pri Zgornjem Kamenšaku so našli v tako zvanih Bukovcih, kjer obdaja cesto na obeh straneh temen in dolg gozd. Podplotnikovega sina mrtvega, takoj ob cesti, s prezezanim vratom, brez denarnice ter z izločenimi žepi. Zraven umorjenega pa je bilo kolo. Kakor se je pozneje dognalo, Viktor v Ljutomeru ni dobil denarja, ker teleta niso bila odpravljena. Pri sebi je imel le malo drobiža, ki ga je vzel doma. Tako so torej še ne izsledeni morilci zaklali žrtev v usodepolni zmoti, meneč, da si bodo med seboj razdelili težke tisočake. Bližnji prebivalci pripovedujejo, da so usodnega dne, 21. avgusta, okrog 6 zvečer slišali neko streljanje iz gozda v smeri, kjer so našli umorjenca. Niso pa temu pripisovali prav nobenega pomena, misleč, da streljajo lovci, kar se tam večkrat dogaja. Umorjeni Viktor je bil zelo marljiv, pridlen in trezen mladenič. In so ga povsod radi imeli ravno zaradi teh lastnosti. Orožništvo je morilec že za petami.

Umrli je

v nedeljek 27. avg. g. Ivan Arko, uveladni posestnik v Sodražici. Pokoini se je vneto udeleževal dela v sodražičkih gospodarskih organizacijah. Bil je odbornik posojilnice, konsuma in živinorejske zadruge. Blag mu spomin!

Posvetitev cerkve.

V nedeljo 2. septembra je prevzvišeni škof dr. Jeglič posvetil vsestransko razširjeno župno cerkev v Sodražici. Cerkev krasi zlasti glavni oltar po načrtu g. arhitekta prof. Vurnika. Tudi druga dela so po mnenju strokovnjakov zelo posrečena.

Železniška nesreča.

Sušak, 25. avg. — Danes se je pripetila velika železniška nesreča pri tunelu tovrnemu

vlak, ki je vozil proti Bakru. Ko se je vlak približal tunelu, je vlakovodja opazil, da ne bo mogel peljati skozi. Zato je začel voziti nazaj, pri čemer je zadnji vagon skočil s tračnic. Tega pa vlakovodja ni opazil in vozil dalje. Tako se je pet vagonov prevrnilo in razbilo. Zavirač Gajo Liban je bil v predzadnjem vagonu. Padel je med vozove, ki so ga zmečkali, da je bil na mestu mrtev. V prvem vagonu se je nahajal zavirač Ilija Maravič. Ko je opazil, da se vagoni prevračajo, je skočil tako nesrečno iz voza, da so mu kolesa šla preko nog. Prepeljali so ga v bolnico, kjer so mu morali noge odrezati. Na lice mesta je prišla komisija, da ugotovi krivdo. Vlak je vozil zaenkrat samo do tega mesta. Materialna škoda ni velika.

Podzemna reka pri Šibeniku.

Te dni se je mudil v Šibeniku vseučiliški profesor dr. Filipovič. Sprehajal se je v družbi učitelja Drezge po bližnjem bregu Subičevcu, na katerem raste zgolj gozd. Tu je prišel na misel, če ni morda ravno tu, v tej pusti okolici podzemske vode. In res so njegovi aparati reagirali tako, kot da je pod zemljo močan vir vode. Profesor Filipovič je izrazil prepričanje, da teče pod Šibenikom močna reka, široka kakih 12 metrov, in da se izliva potem pod vodno površino v morje.

Poljski čuvaj, ki je sila nevaren.

V soboto, 25. avg. popoldne ob pol 5. uri je šel po poti St. Peter — Maribor neki mariborski vrtnar, vračajoč se v mesto. Pri posestvu K. se mu približa poljski čuvaj; v istem trenutku se prikaže od nasprotni strani mlad kmetijski fant. Čuvaj se z vso silo pozone za fantom, ga ujame in fejt namikasti — menda stari račun. Sedaj se pa čuvaj lepo vrne k omenjenemu vrtnarju in ga začne kar na lepem obdelovati s kolom po glavi in rokah. Napadencu je obšla kri; v prvem hipu je bil tako nemilo presenečen, da reče sploh ni vedel, da udarci njemu veljajo. Kmalu pa se je zavedel resnosti položaja in se pogljal v — beg. Zadevo preiskuje orožništvo. Pravijo, da se dotični čuvaj rad prepepa.

Smrt pod vlakom.

Na postaji Kukujevci pri Vinkovcih se je na železniški progi smrtno ponesrečil železniški delavec Ivan Holik. Ko se je pričel premikati vlak proti Vinkovcem, je skočil preko tira, toda v tem momentu je privozil mimo vlak iz Belgrada. Lokomotiva je pahnila delavca na tir in šla preko njega. Še živega ga prepeljali v bolnico v Vinkovce, kjer je kmalu zatem umrl. Zapuščena žena in pet mailh otročičev, od katerih je najstarejši star devet let.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.

Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, popoldne in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska:

EDINOST PUBLISHING CO.

Naslov uredništva in uprave:

1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Telephone: CANAL 0098

Naročnina:

Za celo leto \$5.00

Za pol leta 2.50

Za Chicago, Kanado in Evropo:

Za celo leto \$6.00

Za pol leta 3.00

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kdaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagata listu.

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številke v tednu je čas do četrta dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Slovanska industrija.

V časopisih se večkrat razmotriva stališče slovanskega delavstva po ameriškanskih tovarnah. Toliko in toliko milijonov Slovanov je, ki težko robotajo krutemu kapitalizmu. Ali bi se ne dalo temu nekako opomoči? Ako že mora slovansko delavstvo služiti kapitalizmu, kaj, ko bi se industrija upostavila v slovanskih deželah, in bi slovanski delavec tam robotal, če že mora robotati? Taki glasovi se čujejo prav pogosto.

Najbolje bi seve bilo, ko bi se mogel slovanski delavec oprostiti sploh vsakega robotanja. Do tega bo pa težko prišlo, ker za industrijo je kapital neobhodno potreben, to se vidi pri ruski državni industriji; kjer je za kapital, tam se pa takoj ugnezdijo neki kapitalizem, ki začne na delavstvo pritiskati. Delavstvo mora seve skušati, da se ta pritisk kolikor toliko vsaj omeji, ako se ga ne more popolnoma odstraniti; to je smer vseh delavskih borb.

Poglejmo nekoliko na polje slovanske industrije. Rusija je zdaj pod povsem drugačnimi razmerami. Nekateri pričakujejo od teh novih razmer vse, drugi so zelo skeptični. Dozdej se ne more prav nič pozitivnega reči, kako se utegnejo delavske razmere v Rusiji razviti. Gotovo je le, da je bila do svetovne vojne tudi ruska industrija le preveč v tujih rokah, v oblasti tujega kapitala. Ako zdaj ruska industrija ne more prav napredovati in išče zopet tujega kapitala, bo pač enako zašla v krepelje kapitalizma, in zavladale bodo stare razmere, robotanje kapitalizmu.

Od novih slovanskih držav je dobila Poljska dober del industrije na Poznanjskem, kjer je bil ta del kos nemškega rajha. Težava je le, da Poljska za svoje izdelke ne dobi pravega trga, ker naravno tržišče za te izdelke bi bila Rusija, politične razmere in odnosi z Rusijo pa so zelo napeti in potem židovskega elementa, ki je vedno čutil nemško, se je znala nova Nemčija tam ugnezditi.

V Čehoslovakiji sta imela Češka in Moravska precej razvito industrijo že pred vojno po staro Avstrijo, še bolj Slezka, kar je je prišlo pod Čehoslovako. Za to industrijo tudi ni zadovoljnega izvoza in trga. Na Slovaškem so razmere drugačne. Tam je bilo od nekdanj primeroma zelo malo industrije, ker je Mažarska znala industrijska podjetja osredotočiti na mažarskem teritoriju, da je podprla svoje mažarske ljudi, in so prišli le slovanski delavci v poštev pač samole robotata.

Prav enako glede industrije je bilo tudi v delih, ki so od Avstro-Ogrske po vojni pripadli Jugoslaviji. Dunajska vlada je vse koncentrirala v nemške kraje, na Dunaj, mažarska pa v Budimpešto. Stara Srbija ni imela posebne industrije, bila je bolj poljedelska država, in nekako odvisna od Dunaja in Budimpešte.

Za industrijo je v Jugoslaviji polje zelo obširno, in morda najbolj obširno izmed vseh slovanskih držav.

Pa so velike težkoče, da bi se tam industrija udomačila in bi slovanski delavec dobil zasluska.

Prvič je treba kapitala. Tega povsod primanjkuje, domačega skoroda ni. Kjer se uporablja tuji kapital, je pot do kapitalizma najkrajša in najkrutejša. Bolgarija, ki je v vojni podlegla, je popolnoma v sapač tujega kapitalizma.

Domačega kapitala, ki bi bil manj nevaren, je zelo malo. Zakaj? Stvar je enostavna.

V poštev bi prišle države same z državnim kapitalom. Tega pa nimajo, ker pred vsem države še niso popolnoma urejene, se morajo boriti zoper zunanje sovražnike, biti zelo oprezne, in se morajo tudi boriti z notranjimi težkočami. V Čehoslovakiji grozi nemški živelj, ki je zelo močan, v Jugoslaviji se je bilo šele v najnovijem času prikazalo nekaj večjega upa na konsolidacijo notranjih razmer.

Posledice takih razmer so, da se morajo te države nasloniti na močan militarizem, ta pa, kakor je znano, požre in pogoltne vse moči, ki bi se drugače lahko osredotočile na industrijskem polju in povzdignile tako potrebno domačo industrijo.

Ko bi bilo posebno v Jugoslaviji več umevanja, več državnovernega razuma, da bi se odstranile notranje težkoče, bi se kapital, ki gre zdaj za požrešni militarizem in obilno policijo, lahko državnim potom porabil za upostavitve industrije, in delavstvo bi se doma zaposlilo, bi mu ne bilo treba odhajati v tuje robstvo. Ako se že mora robotati, je vsekako to robstvo bolj omileno, ako je na domačih tleh, kakor pa, če je na tujih.

Zadnja poročila se glase, da se pri ligi narodov dela na to, kako bi se vključile v malo antanto tudi Mažarska in Avstrija in bi se naredil neki podonavski pakt. Težkoče bodo velike, ker posebno Mažarska se noče sprijazniti z novimi državnimi mejami, a morda se uda pod težo razmer, ki se ne bodo izpremenile.

Če se ideja češkega zunanega ministra Beneša na ta ali drugi način uresniči, bi bilo to velik pridobitek z upostavo domače industrije v slovanskih državah, in bi bilo to ugodno tudi za slovansko delavstvo.

PISMO.

Detroit, Mich.

Ne dolgo tega mi je prišlo v roke pismo slovanskega duhovnika, ki ga je bil poslal svojemu sobratu. Pisavec pisma je bil takrat prvič v mestu L., kjer se je pričel z vsjo misijonsko gorečnostjo truditi za dobrobit ondrotnih slovanskih duš. Zdi se mi vredno, da se pismo objavi, seveda brez imen krajev in oseb, ker je še vse novo in ne spada v zgodovino. Pismo se takole glasi:

Predragi: — Ne morem drugače, da Ti pišem. Ne vem, je li Bog mene zapustil, ali jaz Boga. Strašno trpim tukaj v nesrečnem L. Take zapuščeni in take splošne brezbrzičnosti za vero in Boga še nisem videl, kar sem na svetu. Tukaj je kakih 80 slovanskih družin, a so tako pozabile na Boga, da je človeka strah. Dan za dnem opravljam hišni misijon — obiskujem posamezne družine. Moj Bog, kaj vse človek vidi in sliši! Vsa večer se vracam o polnoči 11. ure v župnišče s polno glavo, s polnimi ušesi in s krvavečim srcem. Najhujše je to, ker so matere tako zelo pozabile na Boga. In če ni matere v družini, saj veš, kako je! V posmrtno življenje skoraj nihče več ne veruje, tudi matere ne. Preko vsega gredo ljudje z nekakim pomilovalnim posmehom. Neki socialista, ki sem se prekljal z njim skoraj dve uri, mi je rekel: ni duše, pa tudi Boga ni, pač pa veruje, da so nebesa! Vidiš, kakšna neumnost! Za koga vendar so nebesa, če ni duše in če ni Boga, da bi ga duše uživale?! Pa opravi kaj! Kar jaz rečem, da je črno, z vso gotovostjo trdijo, da je belo. Grozni so nekateri prizori. Te dni sem že hotel pisati svoji materi in jo okregati, zakaj mi ni bila dala v prsi kamnata namesto srca, da bi človek tako bridko ne čutil. Med 80 družinami jih hodi morda ka-

kih pet v cerkev, pa še te ne redno.

Tukaj živi mož, starček 81 let. Komaj še živi. Vsa duhovnik je že poskušal pri njem, vedno brez uspeha. Tudi jaz sem šel k njemu, z velikim strahom. Gotovo sem porabil vso svojo zmožnost, da bi ga vsaj malo predrnil, da bi mu vzbudil vsaj eno pobožno misel. Kakor bi govoril kamnu na cesti! Pestil je stiskal, kakor da bi se hotel še krčeviteje prikleniti na pekel. Nič nisem opravil in odšel. Tisto noč nisem skoraj nič spal. Naj Ti povem, da sem molil. Drugi dan sem nadaljeval delo drugod. Čez dva dni poskusim spet srečo pri starčku. Pridem v hišo in ga pozdravim. Potem začnem skrbno ogledovati hišo od tal do stropa. Hodim iz sobe v sobo in nič ne rečem, samo skrbno opazujem vse naokoli. To moje vedenje se zdi starčku na postelji malo čudno in skoraj preplašeno me vpraša: Father, kaj pa tako ogledujete? — Gledam, kje bi se dal najprimerneje postaviti mrtvaški oder, mu odgovorim. — Za koga pa, ali je kdo umrl? — Za vas, za nikogar drugega. Dosti ste živeli, sedaj je smrt pred vratmi in mene je poslala naprej, da vam povem.

Na te moje besede se spusti starček v krčevit jok. In opravila sva zelo dobro in natančno spoved. Ko sem ga zjutraj obhajal, je bila hiša polna ljudi in vsi so jokali. Mislim, da nisem niti takrat s toliko zbranostjo molil: Telo Gospoda našega . . . ko sem pri novi maši obhajal lastno mater. — Kako bo drugo, ne vem. Bog ve. Kdaj se vidiva, tudi ne vem. Najrajši bi tukaj v L. umrl. Tvoj N. N.

Tako se glasi pismo. Ljudje božji, bojte se takih in podobnih duhovnikov! Samo "business" delajo . . . Rev. B. A.

ŠIRITE AMER. SLOVENCIA!

KAJ JE NOVEGA V JOLIETU?

Joliet, Ill.

Delavske razmere v Jolietu se niso še prav nič zboljšale. — Vedno obetanje je na dnevnem redu, a obetanje boljših časov se nikdar ne spremeni v meso in kri, to je, da bi boljše časi za delavce res prišli. Zato smo se na obetanje boljših časov že tako navadili, kakor na vrabljče čivkanje, ki je vedno enako.

Roparji si izmislijo vse na svetu. Te dni so ponoči ob 1. uri vrgli kamen v zlošno okno Kirinčičeve trgovine na Ruby Street, ubili šipo, hitro ugrabili dve lovski puški in pobeignili neznanu kam. Policisti, ki so prišli potem na lice mesta, so ugotovili, da je šipa res ubita in da so puški ukradeni, a o roparjih niso našli še nikakih sledi.

John Legan z 202 Cayuga Street, je pa naznanil policiji, da mu je nekdo ukradel ekstra avtomobilski gumij, ki ga je imel na svojem avtomobilu. — Ustavil je avto na Chicago in Benton St. Odšel je za en čas po svojih poslih. Tatovi so pa menda mislili, da je Legan ustavljal svoj avto nalašč zato, da bi mu izmaknili ekstra gumij. Jolietški policisti pa še tudi nimajo takih nosov, da bi zavohali vsakega uzmoviča in zato menda še do danes ne vedo, kdo je bil tako prijazen, da je Leganu izmaknil tisti ekstra gumij z njegovega avtomobila.

Pred jesensko poroto pridejo letos John Stefanič, ki je obdolžen prestopka proti dvema dekletoma. Poleg njega pridejo pred poroto še Frank Kure, Markus Kozjan in Joseph Babich, kateri so obdolženi, da so ukradli Wornerju, avtomobilskemu trgovcu iz Peorije, nov avtomobil.

Policijska kronika v Jolietu pokazuje za mesec avgust 305 aretacij. Globe za razne prestopke pa so plačale prizadete stranke \$3,122.75. Tako je, pa bi pridni bili.

Statistika gospe Štoklje pa pokazuje, da se je oglasila v 90 krajih in 90 družinam prinesla svoj običajni odpustek. To je, da se je rodilo tekem avgusta v našem mestu 90 otrok. Umrla pa je tekem avgusta meseca 53 ljudi. Hvala Bogu, gremo naprej in ne nazaj!

Poročevalec.

POROČILO S KONVENCIJE DOBRODELNE ZVEZE.

Lorain, O.

Zadnji teden se je vršila v naši naselbini konvencija Dobrodelne Zveze, ki ima svoj glavni urad v Cleveland, O. Dobrodelna Zveza posluje izključno v državi in je od svojega postanka pa dosedaj krasno napredovala. Sedanja konvencija je bila šesta redna konvencija in se je vršila v našem Slovanskem Nar. domu. Bil sem že na treh konvencijah raznih naših slovanskih jednot, a tako složne in resnično konstruktivne konvencije, kakor je bila ta, še nisem videl. V tem oziru zasluži Dobrodelna Zve-

za vso čast in priznanje. Od nje, kako se složno dela za korist organizacije, bi se imele vse druge organizacije mnogo za učiti.

V sredo večer smo Lorainčanje priredili delegatom in delegatijam v počast banket, ki je izpadel nad vse zadovoljivo. tako za delegacijo, kakor za nas.

Konvencija se je končala v petek večer. V odbor so izvoljeni: g. John Gornik je ponovno izvoljen za gl. predsednika, tako tudi g. Primož Kogoj za gl. tajnika. Za podpredsednika je izvoljen g. Frank Černe, za drugega podpredsednika pa g. Brezovar. Za blagajnika so izvolili J. Knausa. V nadzorni odbor so izvoljeni gg. Rogelj, Pirc in Smuk. V finančni odbor pa gg. Jakišič, Kušan in Lekan. V porotni odbor so izvoljeni ga. Albina Novak, g. Balant in g. Jerkič. — Vrhovni zdravnik je izvoljen Dr. F. J. Kern. Glasilo je ostalo še "Am. Domovina". Prihodnja konvencija se vrši v Collinwoodu.

Lorainčan.

ALI BO ESPERANTO ZMAGAL.

Na 20. mednarodnem esperantskem kongresu so udeleženci poročali iz svojih dežel in dokazali, da se število ljubiteljev esperanta stalno množi, da ga uvajajo vladna in krajevna oblastva, razna društva in posebno gospodarske organizacije. Esperanto je že priznan jezik v mednarodno brzojavnem prometu in večina držav ki so združene v mednarodni brzojavni zvezi, je dopustila esperantski jezik tudi v notranjem prometu. Esperantski jezik uporablja tudi mednarodni urad za delo, ki tiska svoja poročila tudi v tem jeziku. 177 radio postaj v Evropi, Aziji, Ameriki, Afriki in Avstraliji je uvedlo predavanja iz esperanta v svoj program. Jugoslovanska železniška uprava dopušča na vagonih, ki so določeni za mednarodni promet, tudi esperantsko označbo. Mnoge državne in privatne šole so že uvedle esperanto kot pouk. V Antwerpnu, kjer je kongres zbroval, je znalo 60 policijskih stražnikov občevariti z udeleženci kongresa v esperantskem jeziku. Esperantisti pravijo, da se bo v najkrajšem času uvedel esperantski jezik vsaj kot pomožni jezik v mednarodnem prometu in da je esperanto edini jezik, ki bi zmogel odstraniti jezikovne težave v svetovnem prometu. L. 1929, se snidejo v Budimpešti, l. 1930, pa v Pragi.

NAJVEČJI PARNIK SVETA.

White Star proga je naročila ladjo v velikosti 60.000 ton. Ta ladja bo največja, kar jih plove po svetovnem morju in bo za 4000 ton večja kot ladja "Majestic", ki je bila l. 1921 največja ladja na svetu. Gradnja bo stala 120 milijonov mark in bo trajala tri leta. Nova angleška ladja bo nosila ime "Oceanic".

Kadar ima človek dosti skrbi . . . — Rojaki so se odpravljali na potovanje v staro domovino. Marsikaj je bilo treba urediti, predno so stopili na parnik, kar je nekatere zmedlo in razburilo. Posebno zbehan je bil neki Anže, kateremu se je dozdevalo, da je nekaj zgubil. Tik pred odhodom je pogrešil klobuk ter se je zadržal nad ženo, kam ga je založila. "Na glavi ga imaš, dedec stari", ga je porogljivo opozorila.

"No, potem je pa že v redu," se je pomiril. "Ako je na glavi, ga bom že našel . . ."

Navihani študentje. — H gospodu župniku pridejo prositi trije študentje, da jih pogosti in prenoči. Drugega dne, takoj ko je kuharica pogrnila postelje, skrijejo en župnikov čevljev v njegovo posteljo in se poslovi. Župnik jih ob slovesu še povabi, naj kaj kmalu zopet pridejo.

Cez teden se zopet oglase. Župnik jih veseli sprejme in pogosti. Končno jim reče: "Vi, navihanci, kam ste mi pa čevljev skrili, da ga že ves teden iščem?"

Čevlji po meri. — K čevljarju je prišla gospodična čevlje pomeriti. Mojster ji je uljudno postregel, pri čemer ga je vajuence radovedno opazovala. "Kakšne čevlje pa ste umerili?" je vprašala radovedno. "Navadne, cepec!" je mojster zarezal.

"Hm, pa ste jih merili tako visoko pod kolenom . . ."

Prebrat. — Gospod: "Puncčka, kaj si tako ošabna. Saj vem da si strolejska v pisarni mojega prijatelja Janeza." Gospodična: "Ne več! Od včeraj sem z njim zarečena!" Gospod: "Oprostite, milosti-va."

Izposodil si je. — Gost: "Gospod pri sosednji mizi je vzel moj cilindar in odšel iz sobe!" Krčmar: "Pomirite se, gospod, saj ga bo prinesel nazaj! On si ga je le izposodil, ker je moral iti k pogrebu . . ."

Kaj je telefon? — Učenec ljudske šole je doma očetu razlagal, kak je telefon. Dejal je: "Če tu pritisnem, pa se na čisto drugem kraju sliši!" — Oče: "To ni nič čudnega! Če ti, recimo, mački na rep stopiš, tudi pri gobcu zamijavka!" — Sinček: "No, dobro, kako pa si vi potem predstavljate radio, kjer ni nič žic?" — Oče: "Rep si proč misli!"

V gostilni. — Dečko: "Dajte mi liter vina!" Gostilničar: "Rdečega ali belega?" Dečko: "To je vseeno, ker je za slepca . . ."

* PODLISTEK *

ŽIV POKOPAN.

Po angleškem izvirniku Arnolda Bennet, napisal Paulus. (Dalje.)

Pa tudi podrobnosti so prinašali.

Pod naslovom "Šime Blaž proti Ivanu Dvoržaku" je objavil "Meščanski glasnik" zgodovino tožbe. Celovrsto prič, je pripovedoval list, ima obtožena stranka na razpolago, da Aleš Blaž ni umrl, da je prvi dan po svoji smrti pod svojim pravim imenom nastopal tu in tam in da je bil celo pri svojem lastnem pogrebu. Šele nato je izginil. Izmed prič je list imenoval na primer zdravnika, ki je bil navzoč pri smrti Aleševi, potem vratarja v hotelu "Pri solncu", pevovodja in organista mestne cerkve,

dva policaja in še nekatere druge ljudi.

Ni nobenega dvoma, je izjavljala list, da je pravi Aleš Blaž še živ. Ni umrl on, ampak njegov sluga Hinko Brglez.

Iz kakršnegakoli vzroka, ki je pa umljiv pri takih velikih možeh, si je Aleš Blaž nadel ime svojega sluga in po par dneh izginil. Njegove poslednje tri povesti pa so ga izdale in gospodu Aleksandru Delmonte gre zasluga, da je našel pisatelja. Kdo bo pa tožbo izgubil, je zaključil list, to ni težko uganiti.

"Časopis za umetnost" se je bavil z vprašanjem, ali je mogoče iz brezimnega dela spoznati pisatelja. Vsek pisatelj, je razlagal, ki je v resnici močen, samostojen, ustvarjajoč talent, ima svoje posebnosti, svoj besedni zaklad, svoje misli in nazore, svoje priljubljene predmete itd. Na delih Aleša Blaža se to posebno dobro vidi. Kdor primerja njegova tri "posmrtna" dela s prejšnjimi, je slep in gluhi, če ne spozna Blaža v njih.

Pa so prišli tudi časopisi, ki so dvomili

nad uspehom takega dokazovanja. Vse je mogoče, so pravili. Pisatelja se da posnemati, ne samo v pisavi, tudi v pisateljevanju. "Kolikokrat smo že doživeli," je vzklilnil "Domači pripovedovalec", da je človek, ki ni znal boljšega, kratkoma prepisal od drugih! In zakaj bi Hinko Brglez tega ne mogel storiti?"

Najhujše je "Družinski Dnevnik" ugovarjal podmeni, da je Hinko Brglez Aleš Blaž. "Le prismojen, do mozga prismojen človek bi si mogel izmisliti tako neumnost, da bi se izdal za svojega slugo, o sebi pa raztrosil vest, da je umrl. — Ali bomo o našem najduhovitejšem možu dejali, da je prismojen? In povrh ne more obtožena stranka navesti nobenega, pa prav nobenega dokaza, da bi bil Aleš Blaž res še živ. Vse kar pravi, so le domnevanja, zgolj domnevanja. Neumno misel, da Blaž ni umrl, je sprožil tisti znani Aleksander Delmonte, ki je zgubil zdravo razsodnost med stari rokopi. Le takemu človeku je moglo kaj takega priti na misel."

Kratko pa dobro je pogodil jedro zadeve "Opazovalec": "Ali je gospod Hinko Brglez Aleš Blaž ali ne, to bo gospod Hinko Brglez sam najbolje vedel in nam gotovo tudi povedal, če bo videl, da je potrebno."

Nagneten polna sodna dvorana je vlekla na ušesa. Vratovi so se stegovali, ljudje, ki so stali zunaj na hodniku, so pritisnili v dvorano, par ženski je viknilo, spodaj na ulici se je dvigal hrup. "Psst! psst!" se je čulo od vseh strani, poslušalci so postajali nervozni.

Sodnik je zasliševal priče. Prvi je bil poklican zdravnik dr. Peter Kovač, dolg, suh, zdelan človek v črnem fraku in z belo ovratnico. Plaho se je smehljaj, si mencial roke, pokašljeval in si pri tem držal dlan pred usta.

"Pripovedujte," mu je rekel sodnik po običajnih uvodnih vprašanjih, "kako je bilo pri smrti Aleša Blaža?"

"Tisti dan — v nedeljo zjutraj je bilo — je prišel k meni neki človek in pravil, da je

bolan. V prsih mu je hropelo in piskalo. Najbrž prehlad, sem dejal. Rekel sem mu, naj leže in da ga bom na večer prišel pogledat."

"Ali je povedal svoje ime?"

"Ne."

"Ste ga poznali?"

"Ne."

"Naprej prosim!"

"Po noči, ob dveh zjutraj je bilo, sem potrkal na njegovo stanovanje. Po dolgem času mi je prišel odpirat neki človek —"

"Kdo je bil?"

"Oni gospod tamle —!"

Zdravnik se je boječe smehljaj in pokazal na Aleša Blaža, ki je sedel med pričami.

"Ste ga poznali?"

"Ne."

"Ali je povedal svoje ime?"

"Ko sem prišel, mi ga ni povedal. Preden sem pa odšel sem ga vprašal, ali je on Aleš Blaž ali le njegov sluga."

"Zakaj ste ga tako vprašali?"

Misli krščanskega socialista.

ZASEBNA LASTNINA JE SVETA.

"Nam komunistom so očitali, da hočemo odpraviti osebnost z delom pridobljeno lastnino, ki je temelj vse osebnosti, svobode, delavnosti in samostojnosti. Z delom pridobljena in zaslužena lastnina?" "Te nam ni treba odpravljati, industrijski razvoj jo je odpravil in jo odpravlja dan za dnem." Vsi izven sebe ste, ker hočemo odpraviti zasebno last. Toda v vaši obstoječi družbi je zasebna last za devet desetink članov odpravljena; zasebna last obstoja baš v tem, da za devet desetink ne obstoja." Tako pravi Marks v svojem komunističnem manifestu. In v marsičem mu moramo dati prav.

"Zasebno lastnino hočemo odpraviti" tako ponavljajo komunisti in socialisti vseh barv. "Zasebna lastnina je sveta" tako trdi vsak prepričan krščanski socialist. "Zasebna lastnina je sveta" prav tako trdi vsak bogatin, vsak veleindustrialec in vsak veleposestnik. Na videz so si ta načela različna in vendar niso, na videz zelo podobna in silno različna.

Ako pravi komunist "zasebno lastnino hočemo odpraviti" in ga vprašate, kako to misli, vam pove v duhu marksističnega manifesta, da pač hočejo odpraviti zasebno lastnino kakršna je sedaj, ko je zasebna last za devet desetink članov človeške družbe odpravljena, priporočiti pa hočejo to zasebno lastnino nazaj onim devetim desetinkam, ki je zdaj nimajo.

Ako pravi krščanski socialist: "Zasebna lastnina je sveta" in če ga vprašate, kako to misli, tedaj bo odgovoril, da se tega čisto resno drži, da pa ako se te besede dajo povsem drugače razumeti, kakor se običajno pojmujejo in da je treba te besede prav umeti in izpeljati, pa bo marsikaj drugače izgledalo v človeški družbi. Povedal bi morda tudi kako je prišel do svojega prepričanja, kljub temu, da je ubog delavec nemanje. Slišal sem večkrat: Zasebna lastnina je sveta. In verjel sem to. Pa vendar so se mi vrivale v glavo misli, kako je moj delodajavec prišel do svoje zasebne lastnine, jaz pa kljub vsemu naporu ne morem do ničesar priti. Prav toliko zaslužim, da skromno preživim sebe in svojo rodbino. Vrivate so se mi v glavo misli, kako moj gospodar, ki ima dovolj in preveč kruha, vendar ne da meni plačila, ki bi mi ga mogel in moral dati. Videl sem tudi, da mi vsled prenapornega dela in preslabih hrane pešajo moči, da bom kmalu onemogel starec in vkljub vsemu delu navezan na podporo drugih. In videl sem tudi, kako moj delodajavec kljub temu, oziroma ravno zato, ker toliko družin spravi ob življenjsko srečo in zadovoljstvo vedno bolj množijo svoje bogastvo in zasebno lastnino. Kljub temu pa mi je resnica: Zasebna lastnina je sveta, vedno tiščala v glavo. Eno vprašanje pa mi ni dalo noč in dan miru: Kakšen Bog to mora biti, ki tako visoko ceni lastnino, tvar, materijo, da se morajo celo živi ljudje radi ne žrtvovati? Če je mrtva tvar

sveta, ker si jo je človek po človeških postavah pridobil, ali ni človek, ki je vendar božji otrok in neoddatna lastnina, neskončno več? Dolgo si na te vprašanje nisem mogel odgovoriti. Toda polagoma sem prišel do spoznanja, da je stavek: "Zasebna lastnina je sveta" vendarle resničen, samo v drugem smislu. Sveta je za vsakega, ne samo za nekatero, to se pravi pravico do lastnine in do možnosti pridobiti si zasebno lastnino imajo ne samo nekateri srečni, ampak vsi in le tedaj bo država spolnila svojo dolžnost, kadar bo omogočena zasebna lastnina pretežni večini njenih članov, ne pa tako kot je sedaj, ko je ravno narobe. Da pravilno umevam stavek: "Zasebna lastnina je sveta" me potrjuje tudi veliki papež Leon XIII., ki pravi: "Ne samo, da mora veljati zasebna lastnina kot nedotakljivo pravo, država mora to pravico v svoji zakonodaji pospeševati iz svojih odredbah gledati na to, da kolikor mogoče mnogi državljani pridejo vsaj do skromne zasebne lastnine."

"Zasebna lastnina je sveta" trdi prav tako tudi vsak bogatin, vsak veleindustrialec, vsak veleposestnik. Ako si je veletrgovca začasa vojne potome verižništva in preskrbovanja vojaštva pridobil veliko premoženje in bi ga ti opozoril na krivičnost takega premoženja, bo sigurno odvrnil, da je zasebna lastnina sveta. Ako tovarnar bogati na račun pritrgovarja zaslužka delavcem, podkupovanju ali recimo korupcije, in ga prične, bo gotovo dejal, da je zasebna lastnina sveta. Ako prejemnik delničar brez lastnega dela visoke dividende na račun nebiženjskih naprav in rudnika, na račun nezdravih delavskih stanovanj in mu to kdo očita, bo prav tako navdušeno zatrjeval, da je zasebna lastnina sveta stvar in da je revolucionar, vsakdo ki je tozadevno drugih misli itd., itd.

Razvidno je iz tega razmišljanja, da se pojmi o zasebni lastnini različni, tudi včasih na videz enaki. V bistru se pristaša komunističnega manifesta in krščanski socialist glede pojmovanja o zasebni lastnini ne razločujeta mnogo. Obdva hočeta, da postani zasebna last ne samo last posameznikov ampak vseh in to je gotovo pravilno. Razloček pa je v tem, da boče krščanski socialist, da ostane zasebna lastnina sveta, vendar tako, da je postane deležna pretežna večina, pristaja komunističnega manifesta pa hoče otroka z vođo vred iz barja vreči, to se pravi z drugimi besedami: Ker zasebne lastnine nima večina, naj je nima nobeden. Mi pa pravimo, ker je večina, ki dela, nima, naj jo dobi. Vsi jo pa vsled neenakosti človeške narave itak ne bodo nikdar imeli.

POLET V RIM.

Portland, Maine. — Tukaj čaka ugodnega vremena monoplan Roma, da se dvigne in poleti v Rim. Pot, katero nameravajo poleteti je 4.450 milj dolga.

ANGLEŠKI OTROCI NA RIBOLOVSKEM KONTESTU.

Slika predstavlja del skupine otrok, ki so se te dni udeležili ribolovskega kontesta v Oxfordu na Angleškem.

To in ono iz širokega sveta.

KAJ PRIČAJO IZKOPNINE.

V provinci Finnmarken na najskrajnejši točki Norveške so našli znamenite stvari iz stare kamnite dobe. Profesor muzeja v Oslu, dr. Numedal, ki je vodil izkopavanje, je izjavil, da so se v tej provinci našla mnoga starinska najdišča in natančno preiskala. Izkopnine obstajajo iz orodij, katere je rabil primitiven človek. Na podlagi teh izkopnin hoče dokazati, da zapadna Evropa ni bila središče stare kulture in da so severni narodi dobili svoje kulturne oblike v starih časih od azijskih plemen, ki so na svojem potovanju učili tudi te norveške prebivalce.

TEORETIKI IN PRAKTIKI.

Norveška je naravno dežela smučarjev. Na neki njeni visoki šoli poučujeta dva matematika, Runge za praktično in Werner za teoretično matematiko, ki se pa ne razumeta dobro. Oba sta napravila izlet. Pri tem se je teoretik Wernerju pripetila nesreča. Da je zlomil eno smučko. S težavo se je vlekel po hribu navzdol. Ko so ga dijaki zagledali, so se mu začeli smejati in ga vprašali, zakaj ne zažene še druge smučke proč. Jezen jim je odvrnil: "Zakaj pa ni praktični Runge mislil na to?"

DEŽELA, KI SE SAMA GREJE.

To je Islandija, katere prebivalci so v srečnem položaju, da svoje vrelce uporabljajo kot kurivo. Glavno mesto otoka Reykjavik je opremljeno s centralno kurjavo, kateri dajejo gorivo le vroči vrelci. Take naprave niso v Islandiji nič novega. V bližini Musafika se nahaja trgovska šola, katero kurijo že dolga leta z gorko vodo. Voda je napolnjena iz hriba v dolžini 200 metrov in ima pri vstopu v rov 56, pri izstopu pa 50 stopinj Celzija. Enako so opremljene bolnišnice in drugi javni zavodi. Otok Islandija poseduje 700 takih vročih vrelcev. Zato nameravajo vso deželo prepresti s temi vročimi vodovodi in preskrbeti ljudi s trajno kurjavo.

KATOLIŠKO DELAVSTVO

je imelo letos svoje mednarodno zborovanje v Kolinu na

Nemškem.

Zbralo se je 400 zastopnikov raznih kat. delavskih organizacij. Prisoten je bil tudi papeški nuncij msgr. Pacelli, ki je v svojem pozdravnem govoru poudarjal, da se Cerkev zaveda težke naloge, pred katero jo stavlja sedanja zmaterializirana družabna in gospodarska ureditev. Cerkev mora vztrajati na dveh zahtevah: spoštovanje človeka kot osebnosti in določitev dostojne mezde.

DR. KOROŠEC IN DR. BAUER.

Zadnje čase se je po italijanskih listih mnogo pisalo o razkolu med katoliško duhovščino v Jugoslaviji. Povod za to je dal zagrebški nadškof dr. Bauer, ki je menda ob Radičevem pogrebu izjavil, da je proti Koroševi vladi, Ministerki predsednik dr. Korošec je nato zahteval pojasnila pri nunciju. Nuncij Pelegrineti je bil te dni v Rimu in je izjavil, da se dr. Bauer ne namerava pridružiti nobeni stranki, ki se bojuje proti Korošcu, in da čeni Korošca kot politika in človeka. O političnem razkolu med katoliško duhovščino v Jugoslaviji torej ne more biti govora.

JASTREB Z ZVONCEM.

Na Bavarskem je ustrelil nek posestnik jastreba, ki je imel zvonec okrog vratu. Iz vgrvirane letnice se je doznalo, da je jastreb letal že štiri deset let s tem zvoncec okoli. Slučaj je imel tudi splošne posledice. V tem kraju namreč živi vera, da tisti, ki sliši zvočenje v zraku, postane v najkrajšem času nesrečen. Srečen lovec je sedaj sestrelil nesrečo z zraka.

V PRUSIJI SE MOČNO ŽENIJO.

Statistični pruski urad objavlja številke, na podlagi katerih dokazuje, da se je število porok v drugem četrtletju l. 1928 v primeri z lanskim zvišalo. Na prvem mestu je mesto Berlin. Pa tudi število rojstev je začelo naraščati in v nekaterih pokrajinah je doseglo precejšnje odstotke. V tem pogledu pa mesto Berlin stalno nazaduje. 16.900 oseb manj je umrlo kot lani. Tudi

dojenčkov je ostalo več pri življenju kot lani. Ministrstvo sklepa, da je kriza v gibanju pruskega prebivalstva končana in da je pričakovati veseljših časov.

LADJA, KI JO VODIJO BREŽIČNI VALOVI.

Koncem tega meseca se vrše pri Wilhelmshafnu veliki manevri nemške vojne mornarice. Pri tej priliki bo za tarčo vojnim ladjam služil stari linijski brod Zahringen, ki pa na njem ne bo nobene posadke, marveč ga bodo prepejavali in krmarili iz d'aljave, s pomočjo radio valov. Na krovu broda bo prejemni aparat, potom katerega bo neka posprema ladja sproževala na Zahringenu razne pomožne stroje. Ti stroji bodo obračali kamila, regulirali gonilne stroje in opravljali sploh vse druge posle, ki jih vrše sicer mornarji.

Na brezžične signale se bo ladja obračala, pičila naprej ali nazaj in se po potrebi tudi ustavila. Ker se bo nemara pripetilo, da bo kakšna granata poškodovala prejemni aparat, je na krovu še rezervni aparat, ki se avtomatično vklopi, čim prvi preneha delovati. Ako bo odpovedal še drugi prejemnik, se bosta iz broda avtomatično izstrelili dve rdeči raketi, češ da ima brod za enkrat dovolj in da ga bo treba popraviti. Potopiti pa se Zahringen sploh ne more, ker je skoro vsa notranjščina ladje obložena s plutvino.

ŽENSK JE NA DUNAJU VEČ NEGO MOŠKIH.

Dunajski magistratni oddelek za statistiko sporoča, da je znašalo število prebivalstva v tem mestu ob koncu letošnjega julija 1.857.400 duš, med temi 857.478 moških in 999.922 žensk. Ženske presegajo moške torej skoraj za poldrug stotisoč duš. Dunaj je eno izmed skrajno redkih velemest v poveljni dobi, ki štejejo neznega spola več nego krepkega. Ali so dunajske ženske s to svojo številčno premočjo zadovoljne, pa je drugo vprašanje. Bržkone niso.

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

Pouk o tem in onem.

O MERJENJU ENERGIJE.

Za tehniko je najvažnejše dejstvo, da se namreč energija nikdar ne zgubi, temveč, da se spremeni le v drugo obliko, kakor n. pr. v toploto, da se torej nikdar ne uniči in da je v vsemirju nahajajoča se energija vedno enako velika. Ta mož, ki je odkril zakon o ohranitvi sile, kakor ga je imenoval, ali zakon o ohranitvi energije, kakor ga imenujemo mi, je bil zdravnik Julij Robert Mayer, ki se je rodil l. 1814. v Heilbronu ob Nekarju. Neko dejstvo, ki so ga pred njim opazovali tudi drugi, ga je privedlo do tega, da je odkril ta važni zakon. Zaradi šibkega zdravja se je vkrcal kot ladijski zdravnik ter je prišel v Batavijo. Ko je tu domačinom pušcal kri, je opazil, da je njihova kri svetlejša kakor kri Evropejcev. Iskal je vzroka temu čudnemu pojavu ter je prišel do zaključka, da mora telo južnih narodov proizvajati manj toplote kakor telo onih narodov, ki prebivajo v toplejših krajih, ker dobivajo ti nekaj toplote, ki jim je potrebna, od toplejšega zraka, v katerem žive. Količina toplote, ki jo oddajajo, je torej manjša.

Po daljšem premišljevanju je spoznal, da obstoji med toploto in delom, ki ga toplota proizvajajo, gotovo razmerje. Leta 1841. je razložil omenjeni zdravnik zakon o ohranitvi energije v majhni knjižici, ki jo je poslal takrat najznamenitejšemu fizikalnemu časopisu "Poggendorfovom analom". Poggendorf pa ni spoznal vrednosti tega odkritja ter mu je poslal spis nazaj. Sploh se Mayerju ni posrečilo uveljaviti se med sodobniki.

Nastane vprašanje, kako naj merimo energijo. Za to obstoje različne mere. V tehniki rabijo konjsko silo in kilowatt-uro. Konjska sila nikakor ni ona sila, ki jo lahko proizvajajo konj. Celo najmočnejši konj utegne proizvajati v najboljšem primeru komaj dve tretjini konjske sile v tehničnem pomenu besede.

Pojem in izraz "konjska sila" je ustvaril Anglež James Watt, iznajditelj parnega stroja. Ker je način, kako se je to zgodilo, originalen in zanimiv, ga hočemo tu opisati. V neki

angleški pivovarni so hoteli postaviti enega prvih Wattovih parnih strojev, ki naj bi gonil črpalni stroj, za katerega so dotlej uporabljali konje. Da bi dobil čim delazmožnejši stroj, je pivovarnar določil množino vode, ki jo je konj izčrpal, in sicer na ta način, da je dal pivovarnar naganjati konja osem ur neprestano do skrajne izčrpanosti. Na ta način se mu je posrečilo, da je načrpal 2.000.000 kg vode. Iz tega rezultata je Watt izračunal, da je dvignil konj v 1 sekundi 75 kg vode in 1 m visoko. To delo je imenoval konjsko silo.

Kaj pa je kilowatt-ura? Če hočemo meriti delo tekoče vode, n. pr. potoka, moramo določiti njegov pritisk in množino vode. Če pomnožimo pritisk in množino vode med seboj, dobimo delo, ki ga potok lahko izvrši. Električni tok se da primerjati s tekočo vodo. Če teče elektrika skozi vod, ima gotovo napetost, ki odgovarja pritisku vode, in gotovo "silo", odgovarjajočo množino vode. Napetost merimo v volti, silo pa z amperi. Če pomnožimo volte z amperi, dobimo delo, izraženo v meri, ki se imenuje po iznajditelju parnega stroja watt: 1 volt krat 1 amper je 1 watt in 1000 wattov je 1 kilowatt.

Razmerje med konjsko silo in kilowattom je enostavno. 736 wattov ali 0,736 kilowatta je ena konjska sila. V splošnem je torej ena konjska sila tri četrtine kilowatta. Če pa v praksi proizvajamo s parnim strojem ali plinskim motorjem elektriko, se zgubi neki del sile in elektrotehnik računa, da dobi iz ene konjske sile 0,6 kilowatta ali približno dve tretjini kilowatta. Količnega dela je torej zmožna ena konjska sila? Izrazimo delo v kilowatt-urah! En kilowatt, ki dela eno uro, je kilowatt-ura; dve tretjini do tri četrtine te odgovarja eni uri konjske sile.

Da si pojem kilowatt-ura nekoliko jasneje predočimo, navedimo dejstvo, da lahko gonimo šivalni stroj, ki šiva zelo tenko blago, z eno kilowatt-uro 21 ur.

Izvedence je taki človek, ki stvari raztolmači tako temeljito, da jih razen njega nihče drugi ne razume.

Denar v Jugoslavijo brzojavnim potom!

MI RAČUNAMO:		Za ameriške dolarje:		Za dinarje:	
\$ 5.00	.....\$ 6.15	200 Din	.....\$ 4.45	500 Din	.....\$ 9.80
10.00	..... 11.25	1000 Din	..... 18.90	1500 Din	..... 28.00
15.00	..... 16.35	2000 Din	..... 37.00	3000 Din	..... 55.40
20.00	..... 21.45	4000 Din	..... 78.50	5000 Din	..... 91.60
25.00	..... 26.55	10000 Din	..... 182.00	15000 Din	..... 278.00
35.00	..... 38.70	20000 Din	..... 363.00	30000 Din	..... 548.00
50.00	..... 51.90	40000 Din	..... 724.00	50000 Din	..... 902.00
75.00	..... 77.50	60000 Din	..... 1082.00	70000 Din	..... 1260.00
100.00	..... 103.00	80000 Din	..... 1441.00	90000 Din	..... 1620.00
200.00	..... 204.50				
300.00	..... 306.00				
400.00	..... 407.50				
500.00	..... 509.00				
600.00	..... 610.50				
700.00	..... 712.00				
800.00	..... 813.50				
900.00	..... 915.00				
1000.00	..... 1016.50				

Za pošiljke po pošti se sprejema samo Money Orders, American Express ček, ali pa bančni draft. Osebnih čekov po pošti ne sprejemamo.

Nobenih drugih pristojbin in nobenih odbitkov v Evropi.

Metropolitan State Bank

2201 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Uradujemo: Dnevno od 9:00 zjutraj do 4:00 popoldne. Ob torkih in sobotih do 8:30 zvečer.

KAPITAL IN PREDITEK: \$300,000.00

PROMET IN VIRI NAD \$3,500,000.00

Mr. I. Knowitt: I wish don't have to possess brains to do our...

Gola zloba ali častnikarska zanikarnost - kaj?

Že večkrat smo povdarili v našem listu, da slovenski protiverski listi namenoma grdo lažejo o katoličanih. Ne govorimo in ne povdarjamo tega brez dokazov. Se vsaki pot smo ta naš argument podprli z jasnimi dokazi, kako slovenski protiverski listi namenoma grdo lažejo in obrekujejo katoličane.

Kdo se n. pr. ne spominja, kako umazano je pisala "Prosveta" o presv. Evharistiji o priliki 28. mednarodnega evharističnega kongresa v Chicagi. Kako je ta list že koval laži o mnogih slovenskih duhovnikih, in ko se mu je to dokazalo, ni nikdar korigiral svojih laži. — Enaki so tudi drugi socialistični in protiverski listi.

V Milwaukee, Wis., izhaja listič "Vestnik" in "Naš Dom". Kdo in kaj je sedaj ta list, smo že povedali ob času, ko sta se imenovana lista združila lausko leto. Njegov urednik je bil že menda vseh rdečih in ultrardečih barv. Pred leti, ko je urejeval še "Del. Slovenijo", je pisal za Lenina in komunistem, da se je kar kadilo. Zadnje čase pa je krenil zopet v tabor naših lavdalskih socialistov in z njimi vred tuli in piše v svojem obskurnem žurnalku.

"Vestnik" in "Naš Dom" je v svoji št. 37. z dne 13. sept. t. l. prinesel v javnost sledečo lažljivo vest:

ZLOČINSKA NUNA.

Umor mehiškega prezidenta Obregona je zasnovala 20-letna nuna "Espirita Santa" Concepcion Trejo, načelnica samostanske ustrahovalne organizacije.

Dne 3. junija je začela v Mehiki razpravati proti morilcu prezidenta Obregona, Jesu de Leonu Thoralu. Obrazovana, ki ima značaj nekakšnega generalnega zasliševanja, je trajala šest dni.

Preradpravca, kakor bi lahko imenovali začetek pravde, je prinesla predčasno jasnost v zadevi krivde umora. Izkazalo se je namreč, da je zločin zasnovala prednica samostana "Espirita Santa", naka 20-letna nuna, ki nosi pobožno ime Concepcion Trejo, kar pomeni po naše Brezmadežno spočetje. Risar Jose de Leon Thorala je bil samo orodje v njenih rokah. Nuna je priznala pred sodniki, da je res napeljala Thorala k zločinu, ni pa mislila, da bi imel mladi mož pogum izvršiti dejanje. Pri konfrontaciji obeh glavnih oboževateljev je Thorala ponovil svojo prejšnjo izjavo, da je nuna Concepcion Trejo v njem zbudila prepričanje, da je treba odstraniti Obregona in Callesa, če naj zaslišo Mehiko kot boljši časi.

Državni pravdnik je po teh besedah sinit pokonci in zahteval, da se nuna zdravniško preišče. Opazil je namreč, da ima pod vratom vžgan znak s križem. To znamenje nosijo baje samo članice nunske zarotniške organizacije, ki strožje po življenju nasprotnikom mehiškega klera. Concepcion Trejo in Thorala sta se morala takoj podvreči preiskavi. Med tem časom se je morala nablika odstraniti iz dvorane. Vrnila se je šele potem, ko so zdravniški izvedenci podpisali svoje izjave.

Poleg nune Concepcion Trejo je so-obtoženec krivde zločina tudi svečenik Jimenez, ki je spovedal Thorala pred umorom in mu je dal odvezo. Oblasti so namreč ubežlega Jimenez — le in so ga kakor ostale obtožence zaslišale. Vendar mož trdovratno molči in neče dati nobene izjave. Concepcion Trejo je skušala Jimenezu razbremeniti s trditvijo, da svečenik ni bil član teroristične organizacije, ki se je vodila iz samostana. Državno pravdnništvo se s tem ni zadovoljilo. Ker je dokazano, da je Jimenez spovedal morilca, vzišča državni pravdnik na tem, da se mora jeznit izjaviti. Doslje pa tega ni storil.

Državni pravdnik Nieto predlaga za nuno, ki je zasnovala umor in za morilca smrt na vesalih. V "Newyork Herald Tribune" objavljia prezident Mehike Calles članek, v katerem pravi, da nima niti neveda niti namena ostati na kermilu države preko ustavno določenega roka. Za umor Obregona je odgovorna duhovščina in nuna organizacije.

Mehiški episkopat je med tem izdal nekakšen protest, v katerem oporeka Callesovi trditvi, da so za umor odgovorni svečeniki, ne demantira pa, da je zločinu sokrivca samostanska prednica Concepcion Trejo, ki pripada redu "Notres dames de Sion".

Zanimivo pri vsem je posebno to-le: Kakor vidite, pravi to-le ponatisnjeno poročilo iz "Vestnika" in "N. Doma":

"... Dne 3. junija se je začela ... — Torej že nad tri mesece in deset dni stara novica, katero je "Vestnik" in "Naš Dom" s slastjo prinesel na dan. Med tem časom, in sicer prve dni septembra, je pa glavna porotna obravnava dokazala in prišla na jasno, da sestra Concepcion ni kriva, kar se jo je obdolžilo. Vsi ameriški vodilni listi so prinesli dne 5. septembra t. l. vest, da se sestri Concepcion ni moglo dokazati, kar se jo je dolžilo. Osebe same, ki so bile zapletene v umor, so izpovedale, da je sestra Concepcion nedolžna pri umoru Obregona. Amer. Slovenec je o tem poročal v št. 172 z dne 7. septembra t. l. to-le, kar je dobesedni posnetek dotičnega poročila:

"KATOLIŠKA SESTRA NEDOLŽNA PRI OBREGONO- VEMU UMORU.

Mexico City, Mehika. — Pri sodnijski obravnavi, pri kateri so bili navzoči državni pravdnik in drugi sodnijski oblastniki, so izpovedale priče o katoliški sestri, predstoinici reda, katero so mehiške oblasti pred meseci aretirale in vrgle v ječo kot obdolženo morilko, oz. osebo, ki je bila v zvezi z morilci mehiškega predsedniškega kandidata Obregona. Pri obravnavi so priče s svojimi izpovedmi dokazale, da ne vedo ničesar o redovnici materi "Concepcion", kar se je trdilo o njej po časopisju in raznih lažljivcih.

Senorita Manzano, katero so navajali prej kot glavno pričo proti materi Concepcion, da je slednja pripravila strup, s katerim naj bi se zastripilo Obregona, je izjavila, da njene prejšnje izjave niso merodajne, ne resnične, ker da v času, ko so jo napadali z vorašanji detektivi in drugi organi je bila tako nerazgovna, da ni vedela, kaj je odgovarjala.

Državni pravdnik je nato vprašal sestro: "Je res, da ste vi predhodovali seji, na kateri se je opravilo zaroto, da se umori predsednik Callesa in generala Obregona in da ste vi preskrbeli strup za ta slučaj?"

Mati Concepcion je odgovorila: "To je absolutno nerresnica." Nato se je državni pravdnik obrnil h Gonzalesu in ga vprašal: "Ali ti uraviš, da je resnica?" Gonzales odgovori: "Pravim, da je resnica, kar je izjavila mati Concepcion."

Senorita Manzano je nato na vorašanje sestri izjavila, da ni resnica, da ni sestra dala strupa, pač pa je dal neki Carlos Diaz de Salama.

Radovedni smo, kaj so čitatelji omenjenega lista mislili, ko so brali njegovo poročilo o "zločinski nuni". Če je kaj razsodnosti v njihovih možganih, so se morali zgražati nad netočnostjo takega urednika, pa magari so v srcu še tako proti katoličanstvu! Če je pa pri njih le količkaj pravčnosti, tedaj jih mora biti sram, da njih list kaj takega poroča o zločinu, ki je dokazano sodnijsko ravno nasprotno.

Pri uredniku bo pa eno ali drugo. Prvič, ali on kot časnikar ne zasleduje novic in ješel kar celih osem dni pozneje, ko je bila dokazana nedolžnost sestri Concepcion, to objaviti, ali je pa vedel, pa je namenoma objavil to že tri mesece in 10 dni staro poročilo, samo da je mogel vreči kamen v obraz katoličanom. Ve pa naj on, kakor tudi vsi čitatelji omenjenega lista, da je bila to laž, pa naj bo priobčena iz tega ali onega vzroka. Naj jo diči grda zanikarnost, ali pa gola zloba, ki je še grša, neodpustljiv čin je to!

Slovenska javnost naj pa ve še bolj, da slovensko socialistično časopisje v Ameriki vedno namenoma laže o katoličanih! In kdor rad take laži podpira — svobodno mu! —.

POLETNE IN JESENSKE OBLEKE.

Naznanjam, da sem prejel ravnokar veliko zalogo letnih in jesenskih oblek za moše in žante, vsake barve in velikosti. Pridite in ogledajte si jih!

Ravnokar imam veliko zalogo obuval, s katerimi vam postrežem v zadovoljnost!

Cene zmerne, blago jamčeno, — postrežba čna!

Slovenskemu občinstvu se priporočam v naklonjenost!

FRANK OPEKA
Trgovina z mešanim blagom in obuvali.
502 — 10th STREET — WAUKEGAN, ILL.

PARADA OTROK.

Na sliki vidimo okrašeni voz (float) "Our Dears", z Ado in Lillie Hoffman iz South Amboy, N. J., ki je bil pri Asbury Park v letni "baby" paradi najlepše okrašen in se mu je priznala prva nagrada.

kar ne zasleduje novic in ješel kar celih osem dni pozneje, ko je bila dokazana nedolžnost sestri Concepcion, to objaviti, ali je pa vedel, pa je namenoma objavil to že tri mesece in 10 dni staro poročilo, samo da je mogel vreči kamen v obraz katoličanom. Ve pa naj on, kakor tudi vsi čitatelji omenjenega lista, da je bila to laž, pa naj bo priobčena iz tega ali onega vzroka. Naj jo diči grda zanikarnost, ali pa gola zloba, ki je še grša, neodpustljiv čin je to!

Slovenska javnost naj pa ve še bolj, da slovensko socialistično časopisje v Ameriki vedno namenoma laže o katoličanih! In kdor rad take laži podpira — svobodno mu! —.

DVA DRZNA.

Dva mladeniča z Bolgarskega sta sklenila iti po svetu. Porabila sta gosposki brzovlak "Orient-ekspres". Vtaknila sta se v zadnji vagon za prijago pod pod in se prevozila skozi vso Jugoslavijo čez Postojno do Benetk. Tu sta zlezla ven iz skrižališča ter prišla v roke železniški miliciji. Odnjali so ju nazaj v Trst in deli v zapor, dokler se ne dožene uradno, kaj in kako je z njima. Hotela sta baje iskati dela in zasluzka.

RUSI DVIGAJO VOJNE LADJE.

Sovjetska vlada je odredila, naj se pričnejo dela za dvigovanje velike oklopnice "Sveobodna Rusija", ki je bila poplajena 18. junija 1918. v Črnem morju. Oklopnica leži v globini 42 metrov.

— Nobena ljubezen ni tako slepa, kakor je ljubezen v sagemo Jugosebe.

ZDRAVSTVO.

O VRSTAH IN OBLIKAH JETIKE.

Piše: Dr. F. Debevec.

Ljudje pravijo, da je jetik sto vrst. Ni jih ravno sto, pač pa mnogo. Lahko bi rekli, da ta bolezen v vsakem posameznem človeku nekoliko drugače poteka. Zakaj potek in oblika jetike je odvisna 1. od števila in otrovnosti kužnih klic, 2. od moči, odpornosti napadnega telesa. Sleherni izmed nas pa ima v svojem telesnem ustroju in njega življenjskem upravljanju svoje posebnosti. Zato se tudi jetično obolenje tako različno odigrava.

Oni, ki se ni podrobno bavil z medicino, gleda in razumeva eno izmed mnogih bolezenskih šib, namreč jetiko, zelo enostavno. Hujšanje, bledica, kašelj, pljuvanje krvi, ohripelost: ti bi bili glavni bolezenski znaki. Dobra hrana, čist zrak, zdravo stanovanje, nekaj zdravljenj: to bi bilo zdravljenje.

Oj, kako vse drugače gleda na to kužno zlo strokovni zdravnik! Gleda, opazuje, študira, zdravi leta in leta in nikjer ne pride na kraj znanja in poznavanja. Obratno: neprestano se odpirajo nove vrzeli v temo neznanja, ustvarjajo nove naloge za proučevanje in zdravljenje.

Prav koristno in zanimivo bo, če tudi vam, dragim borcem za socialno ravnopravnost in zdravje ljudske družbe, opišem v umljivi obliki to stonogo zajedalko človeškega telesa.

SUPERIOR FUNERAL SERVICE
Edward Schmidt, Funeral Director
THE BALLHORN FUNERAL TEMPLE
Uporaba mrtvašnice brezplačna. — Odprto noč in dan.
Phone 439.
8th Street in St. Clair, Sheboygan, Wis.

JACOB GEREND FURNITURE CO.
704-706 West 8th Street, Sheboygan, Wis.
Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.
Tel.: 377-J — 4080-W.

W.A. PFISTER
JEWELER
On the Cor. 8th Str. and New York av., Sheboygan, Wis.

Merchants & Miners Bank
CALUMET, MICHIGAN
Glavnica \$200,000 Preostanek \$200,000
Nedeljni dobiček ..... \$190,000.
GORDON R. CAMPBELL predsednik
THOMAS HVATSON, podpredsednik
FRANK J. KOHLHAAS, V. P. in blag.
E. H. MANGER, pomožni blagajnik
W. G. CUDLIP, pomožni blagajnik
PETER TALENTINO, pomožni blagajnik.
IZVRŠUJE VSA BANČNA POSLA ZANESLJIVO.

kužno jetiko. Kdo jo povzročia, že vsi veste: male rastlinice (bacili jetike). Posušene v prah, razpršene v tisoče drobnih za naše oko nevidnih kapljic v zraku jih udihamo v pljuca, z jedjo pomešane uživamo in potem lahko okužimo črevesje in sosedne organe.

Ko bi sleherni bacil, ki pride na ta ali oni način v naše telo, vodil do razplamtenja težke bolezn, bi bilo na svetu žalostno: ljudski rod bi izumrl. Dejansko močno in za dalje časa obole le ona telesa, ki se ne morejo z zadostno obrambo upreti obolenju. Število teh resničnih obolenj pa je še vedno tako veliko, da jetika nosi pred vsemi ostalimi boleznimi največje bandero. Glavni kader njenih žrtev je v ubožnih delavskih domovih, kjer prebivajo ljudje, ki se morejo telesno najbolj izčrpavati in trpeti in s tem trošiti od Boga podarjene osnove zlatega zdravja.

Prijatelj, ko čitaš te vrstice, pomni, da s pošteno in dosledno borbo za družabne pravice tudi pobijaš in zdraviš jetiko, terializma, ta pa je drog, ki nosi zastavo pretiranega in kritiki raste in izginava s procvitom in propadanjem surovega mavičnega kapitalizma.

Jetik je torej mnogo. Po domače bi dejali: Neke so lahke, druge težke. Bolj točno pa je, če poročimo: Vsaka, še tako lahka oblika tuberkuloze postane težka, če popusti odpornost telesa. Ljudje mislijo: Suh, droban človeček bo prej postal jetičen kakor debel hrust. Popolnoma krivo mišljenje! Poznamo več tipov te bolezn, ki rade potekajo pod debelo odejo toščice. Poznamo pa tudi suhljate, bledikave ljudi, ki ne obole zlepa vsled jetike.

Ali torej lahko kaj damo na zunanost človekovo in po njej odimo in sklepamo na jetiko? Pač. Prav mnogokrat se da iz zunanjšine čitati v notranjost. Celo toliko je lahko izdajalskih znakov, da večje oko potuje po telesu od glave do pete kakor listajoč po pestrem romanu. Vendar, dokler strokov-

Pioneer Livery Stable
John R. Ryan, Prop.
POGREBNI ZAVOD — SLUŽBA NOČ IN DAN.
Cor. 6th & Portland Sts.
Tel. 25
CALUMET, MICH.

INDIJANSKI POGLAVAR.

Slika nam predstavlja Evgen Fritz-a, kateri je poglavar Has-kell indijanskega rodu.

njaško ne preiščemo pljuč, še nimamo pravice izjaviti: Jetika!

Bodi torej silno previden, ko presojaš zdravje in moč znanca. Razžalil onega, ki mu vsled navidezne slabotnosti prilipi sodbo: Jetiko ima. — Žal pa tudi onega, ki mu — na zunaj debelemu korenjaku — bolezen odrekaš ter mu pripisuješ in očitaš lenobo in bojazen pred delom.

V glavnem ločimo štiri osnovne vrste jetik:

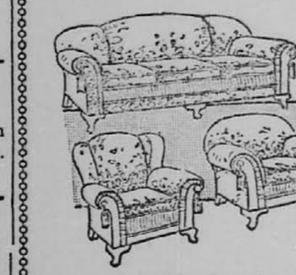
1. Početne lažje oblike vsled prvega okuženja. To slednje se dogodi v mladih letih. Tja do 15. leta je imel že skoro vsakdo čast dobiti obisk "prijetnega" kužnega gosta. Destikrat se ta prvi spopad niti ne občuti. Včasih se pa javlja hujšanje, bledikavost, bolečine (probadanje) nekje v prsih, malo vročine, glavobol. Po nekaj tednih navadno ti znaki in občutki — v ugodnem slučaju! — zginejo.

2. Sem in tja se pri mladini (kužimo do 20. leta) iz prvega kužnega ognjišča ven naglo razpalijo po obeh pljučnih krikih sveža bolezenska gnezda, razvije se težka jetika, mladostna sušica ali ftiza, ki naj-

J. J. Telser
QUALITY FURNITURE
LOWEST PRICES
2107-11 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

"Domača trgovina za vsakovrstne hišne potrebščine"

"PRIDITE, DA SE SAMI PREPRIČATE". Sedaj je čas, da si ogledate našo zalogo, če rabite le malenkost, ali kakšno veliko stvar, pri nas dobite vse. — Uljudno vas vabimo, da pridete v našo trgovino vsak čas. Zelo bomo vpoštevali vaš obisk, kot sosedi.

V sobi, kjer prebivate in kamor peljete gosta, imate radi, da je čedno. Mi imamo veliko zalogo pohištva, ki bo odgovarjalo vašim zahtevam. Leseno ali prevlečeno. Garantiramo, da boljšega ne dobite za to ceno.

Naša zaloga otroških vozičkov je popolna, izdelava krasna in moderna, zadnje novosti od l. 1928. Ponos vsake matere je, da svojega malčka pelje na sprehod v lepem vozičku.

PRIDITE POGLEDAT, DA SE SAMI PREPRIČATE.
Armstrong's Linoleum
for Every Floor in the House.
Za tla imamo veliko zalogo karpetov in drugih preprog. Tulej označeni Armstrong linoleum prednjači v Ameriki in smo ponosni, da ga tudi mi imamo v zalogi, da lahko postrežemo občinstvu z najboljšim. —
"GOVORIMO VSE INOZEMSKJE JEZIKE".

češče vodi v smrt.

3. Največ tuberkuloznih obolenj, ki počasno potekajo in se od časa do časa povsem umirajo, nastane na sledeč način: Prvotna ognjišča se večjim delom zacelijo. Tu in tam pa le še propuščajo kužne klice, ki uhajajo v mezgovico, odtod v krvne žile ter se nato s krvjo pretakajo po telesu. Nazadnje običje v ozkih žilicah, kapilarah, najraje v pljučih, kjer so kapilarne mreže posebno bogato razvite. Kjer se klice zaustavijo, se napravijo nova kužna ognjišča, tuberkuli (odtod ime tuberkuloza), vendar po obsegu še majhna. Sčasoma je te novih nasebin več in več. Telesna odpornost prične (zlasti v višji starosti!) popuščati, male kužne nasebine se zlijejo v večje, bolna tkanja jame razpadati, napravijo se v pljučih luknje, rane, kaverne. Bolniku s takšnim bolezenskim potekom gre zdaj dobro, zdaj slabo. Malo poležava, nato spet vstane in gre na delo. Sem in tja morebiti pljune malo ali več krvi: pokašljeje. Ljudska pričlovica pravi: Kdor večkrat lri pljuje, kdor dolgo pokašljeje, dolgo živi. — Zrno resnice je v teh besedah. Zakaj te oblike jetike trajajo navadno leta in leta. Notranja telesna moč se v teh slučajih tuberkuloze zruši najčešče okoli 50. leta starosti.

RADIČEVO.

Cavtat je mestece v Dalmaciji nedaleč od Dubrovnika. Občinski odbor je sklenil v počastitev Radičevega spomina prekrstiti mesto v "Radičevo".

— Minneapolis, Minn. — Sloveči Washburn-Crosby mlin je bil v nedeljo do malega uničen od požara. Materialna škoda se ceni nad \$200,000.00. Vzrok nastalega požara je neznan.

— Nekateri poročeni možje bi ravno tako radi ušli iz zakonskega kurnika, kakor nekateri neporočeni tepci notri tičijo.

Lz življenja in sveta.

PTIČJI RAJ OB KASPIškEM MORJU.

Malo je znano med nami, da prave, bohotnega naravnega življenja polne džungle ni treba hoditi iskat šele v Indijo, marveč da jo najdemo že ob zapadni obali Kaspiškega morja, na ruskih tleh. To je takomenovano Talyško nižanje, o zemlje ob Lenkoranskem zalivu z otokom Sari in neprehodnim močvirjem ob ustju reke Kumba kot ospredjem, v ozadju pa prava džungla, ki jo prepregajo orjaške robide tako na gosto, da si je skoz nje komaj mogoče napraviti pot. To je obljudena dežela ptic selivk, posebno pa severnih povodnih ptic, ki tu prezimujejo. Odkril je to pokrajino za znanost Nemec Gustav Radde, učitelj sin iz Gdanska, ki je prišel v Rusijo kot ubog lekarniški pomočnik, pa se s svojo pridonostjo in nadarjenostjo dokopal do pravega fajnega svetnika in vzgojitelja velikih knezov. Radde je raziskoval Lenkoranske predele v zimah leta 1879 in 1880 ter svoje uspehe in doživljaje opisal v svojih "Dnevnikih". Leti so zvalili kasneje v Lenkoran nemškega raziskovalca dr. Kurta Flörkeja, ki poroča o tem svojem znanstvenem potovanju v časopisu "Kosmos" (oktoberski zvezek 1927). Dr. Flörke piše:

Ko sem dospel leta 1896 v Lenkoran, ki ga označujejo prijazni vrtovi in mnogoštevilni jagnedi, so bila moja pričakovanja zelo velika, ki jih je pa resničnost še nadkrilila. — Ruske oblasti, ki so mi šle z največjo prijaznostjo na roko, so nakazale meni in mojima dvema spremljevalcema dve sobi v poštni zgradbi vasi Kumbašinsk, ki je oddaljena od Lenkorana približno 21 km. Tu sem preživel blažene dni najčistejšega lovskega in raziskovalskega veselja. Nad pošto samo so neprestano pluli orjaški orlji galebi, smejoči se srebrni galebi, kormorani, pelikani in druge povodne ptice.

Odkod to ptičje obilje? To so ptice, ki jih ostre zime zenejo iz tunder severne Rusije in zapadne Sibirije proti jugu do Kaspiškega morja. Ker pa v severnih delih vsled plitke vode pozimi zamrzne tudi Kaspiško morje, se stisnejo ptičje jate v južni polovici, posebno v jugozapadnem kotu, kjer jim strme armenske in perzijske obmejne gore branijo nadaljnjo potovanje; te selivke namreč ne lete rade preko gorovij. Doživljam se tamkaj dneve, ko je bilo morje kakor daleč je seglo oko pokrito s plavajočimi pticami. Med vodnimi pticami so prevladovala teke, ki se hranijo z ribami. Z njimi so v lovu na ribe tekmovali še morski psi. Tu mi je dala narava krepak nauk, ki sem si ga za vse življenje zapomnil: da ohranjuje namreč narava sama v sebi najlepše ravnotežje. Ako vidi človek brezkrayne jate pelikanov, kormoranov, galebov, pondirkov, čapelj in drugih ribjih požeruhov, bi moral misliti, da je Kaspiško morje že davno popolnoma izprazno vseh rib. — Toda ravno nasprotno je resnica: Kaspiško morje je prebogato rib. Samo v Kumbašinsku so vsak dan ujeli 6 do 7 tisoč rib, katerih vsaka je tehtala 5—6 funtov; poleg tega še vsak večer po več sto somov, 2 m dolgih, za katerih odrezane glave in drobovja so se potem jutraj pretepalji in trgali galebi. Drsteči se sami prihajajo čisto prav blizu brega v plitko vodo, tako da sem nekot takega velikana s šilbrami podrl. Tudi lov na velike hrustnice se izredno izplača. Radde poroča, da je edini ribič na oto-

ku Sari nekoč ujel 1670 kg težko belugo, ki je dala 280 kg samih iker (kaviarja). Ribolov in sploh vsi dobičkanosni obrati v teh krajih so lili tedaj v rokah nekega Armenca. Podjetni mož nam je zvečer, ko smo preparirali nastreljene ptice, rad delal družbo. Gledal je in zmaheval z glavjo. Premisljal sem na tistem, kaj neha vleče k nam Armenca. — Tedaj je prišel nekoga dne z barvo na dan. Bil je dovolj prebrisan, da je rekel, da carinska oblast znanstvenih aparatov ne pregleduje prenatlačne. Predlagal mi je tedaj, da naj nagacim ptice s pristnim kitajskim čajem, s sviljo itd., a dobiček si bova delila!

Ko se spomladna selitev bliža koncu, potem se ptičje množice polagoma razredčijo. Ob gnezdenju nastane precejšnja tišina, kajti zimski gostje so odleteli, domače ptičje vrste pa se porazgube po bivevju, kjer se jim ni mogoče približati ne s čolnom ne peš. Sicer pa leže glavna gnezdišča dalje proti severu. Na otoku Sari gnezdijo posebno velike vrste galebov, katerih jaje naberejo cele košare. Na kopnem gnezdijo še razne južne vrste, tako lepi škrlatni petelin (porphirio veterum) in fazan, čegar pradedovina so prav ti predeli.

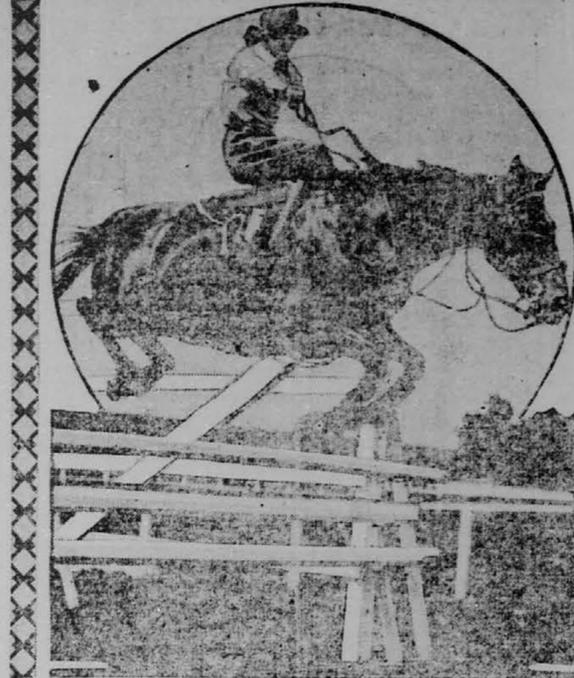
Pokrajine je čisto svojevrstno lepa. Valoveče morje spirá ob obali verige pritlikavih sipin iz svišča in zdroljenih školjk. Po teh sipinah stoji le no prebavljajoči kormorani. Za sipinami se tod in tam razprostirajo plodna polja; med pšenico in ječmenom pa ne manjše kakor pri nas plavice in koljki, marveč raznobarne gladiole. Mnogo sade tudi broč, ki ga pa preradi obiskujejo divji prašiči; njih sledi se vidi tudi na sipinah, kjer ponori prijejo za gomoljkami. Povsilo, kjer so se naselili molekani — čudna ruska sekta — s svojimi rdeče pobarvanimi bradami, je zemlja skrbno obdelana.

Prizor zaključujejo krasni venci perzijskih obmejnih gor, katerih vrhovi nosijo še spomladni globoko segajoče snežene kape. Med temi gorami in Lenkoranom se razteza pogričastem ozemlju pragozd, v katerega redkokdaj stopi človeška noga, dalje v notranjosti pa obširna Mugsanska stepa, ki je spomladni vsa pretkana s svetločimi perunikami. Iz srebrne gozdenila se odražajo živo rdeče lističe gosi, oglašajoč se s svojim dvozložnim trobentajočim klicem. Na tem stepi se ostro loči živalskozemljepisna meja, ki je n. pr. tiger nikdar ne prekorači. Mnogo je na njej kobilic in kač, ki pa večinoma niso strupene, dasi si domačini pripovedujejo o njih strašne bajke.

V gozdu je zlasti mnogo divjih sadnih dreves, prastarih orehov in gosto grmovje. Visoka praprot deža zaščito izvrstnim jagodam. Tu še živi tiger, ki so ga bili pred vojno že zelo iztrebili. Radde je še imel priliko, da je v dveh mesecih ustrelil tri tigre. Tigri so prihajali tedaj prav do sipin in v bližino Lenkorana, kjer so zalezovali divje prašiče, ki so njihova najljubša pečenka. Še več je bilo tedaj panterjev, ki jih je Radde ustrelil 13. Divji prašiči se drže v nepristopnih gozdnih goščavah ali pa v bivevju, kim jim daje s svojimi mesnatimi koreninami hrano. Ker veta tamkajšnjim mohamedancem kakor tudi ruskim razkolnikom prašič kot nečista žival, zato divje prašiče kljub njihovi škodljivosti malo love.

V bivevju žive dalje risi in zasledujejo fazane in valeče race. Na obrežju potrpežljivo

ZENSKA BREZ ROK, DRZNA JAHALKA.

Na državni razstavi v Syracuse, N. Y., je povzročala veliko zanimanje pri jahalnih točkah Mrs. Callahan iz Kalifornije, žena brez rok. Na sliki jo vidimo pri skakanju s konjem čez ograje.

preži na plavajoče ptice šakali ali pa predrzno skuša udreti v kurnike pri kmetih; njegovo zavijajoče tuljenje krši nočno tišino. — Mnogo bolj redek je volk. Poleg jazbeca najdemo še posebno vrsto lisic in ježevca. Srne so male evropske vrste in ne velike sibirske ter se mora lenkoransko ozemlje glede živalstva prištevati Evropi, ne Aziji.

Zelo nadležni so poleti nešteti komarji. Vojaške postaje in bogati Tatari so si zgradili visoke, vitke ute na koleh, v katerih prenočujejo; ute so brez sten, tako da zrak svobodno struji na vse strani. — Med domačimi živalmi so posebej vidni veliki bivoli, ki se radi do vratu zarijejo v blato, da se obranijo obadov in komarjev.

ZLOČINCI KOT KOLONISTI.

Prvi kolonisti v raznih prekomorskih deželah, ki so jih odkrili in jih osvojili Evropeci, so bili domalega povsod zločinci, bodisi že obsojeni, bodisi še neobsojeni in prostovoljno bežeči pred kaznjivjo. To je zelo naravno: pošten človek, ki ima zaslonbo v družbi in razen tega premoženje ali vsaj zaslužek, nima razloga in tudi ne veselja, da bi zapuščal domače kraje in begal v tujino. Zločinci so si zato pridobili za civilizacijo novih tujih dežel nekaj zaslug, saj so od najtežjih razmerah utirali pot evropskemu življu. Prav njim pa gre tudi na rovač, da se je evropska kolonizacija vsrila večinoma na barbarski način, z nečloveškim iztrebljanjem ubogega prvotnega prebivalstva, z zločinstvom in korupcijo. Šele proti koncu 19. in v začetku 20. stoletja je ta način kolonizacije pod pritiskom zmagujoče socialne misli prenehal in so domalega vse države deportacijo zločincev odpravile. O tem predmetu zanimivo

razpravlja Oskar Meister v časopisu "Geopolitik". Po njem posnemamo:

Ze Kristof Kolumb je moral še za svojo tretjo vožnjo najeti zločince, ker se svobodni ljudje niso marali podajati na negotovo in neznanu pot. Na tisoče obupancev se je naselilo na obali Novega sveta, si tam ustanovili rod in se množili. Marsikateri je ostal zločinec kakor je bil, a marsikateri je trdo življenje očistilo in iz temelja poboljšalo ter so svojo podjetnost uporabili v svoj in splošni blagor.

Ekspedicije prvih kolonialnih držav Španije in Portugalske so sestavljene povečini iz samih propadlih plemičev, klativitezov, pustolovcev in roparjev. Ko so pa v Braziliji leta 1728. odkrili zlato, je to bilo usodno za materno deželo: Vsak Portugalec je mislil samo na Ameriko, nikomur se ni ljubilo delati, češ: V Brazilijo poidem in nagrabim zlata. Od tedaj je začela Portugalska v Evropi propadati. Z deportacijo zločincev v kolonije je začela Portugalska že sredi 16. stoletja in je ta kazen v veljavni še danes. Po prestani kazni ostanejo kaznjenci navadno v kolonijah in jih nameščajo celo v javnih službah. Posledice se poznajo. . .

Tudi Španija je kolonizirala z deportacijo zločincev. Odtod predvsem nečastni listi v zgodovini njene kolonizacije. Sedaj pošilja Španija lažje zločince na Balears in Kanarske otoke, težke zločince pa v kaznilnice (prisilne delavnice) v Marokku.

Francija kolonizira z zločinci od 16. stoletja. Pustolovec Law je 1717 dovedel v Louisiana celo armado zločincev in beračev, ki je gospodarila v pravem zločinskem slogu. Po izgubi Severne Amerike je poslal Choiseul v Guayano 250.000 beračev kot prve kolonizatorje. V novi koloniji je vladala popolna anarhija ter so bo-

lezni, umori, tatvine in razuzdanost ugonobili domalega vso to človeško golazen. Francije je pa to brezumno podjetje stalo 30 milijonov frankov. Pravo deportacijo je pa uvedel šele Napoleonov zakonik, a izvrševati so jo začeli šele l. 1851., ko je vlada odposlala v Alžir in Guayano 3350 političnih zločincev. V tropičnem podnebbju je podleglo redno do 40 odst. deportirancev. Mnogokrat je zato došlo do upora med kaznjenci. Razen tega so se pritoževali svobodni kolonisti, da jim kaznjenci odjedajo delo. Od srede 19. stoletja je Francija pošiljala evropske zločince v Novo Kaledonijo, ki je postala največja francoska kazenska kolonija. Razmere so se uredile z različnimi zakoni; kaznjenci so si mogli pridobiti zemljišča. Do l. 1894. je Francija deportirala v Novo Kaledonijo 20.400 kaznjencev, ki so imeli v svoji lasti 67.000 ha najboljše zemlje. Pri vsem tem se ta kolonizacija ni obnesla in v devdesetih letih so to kazensko kolonijo opustili. Od tedaj služi kot kazenska kolonija le še Guayana (Cayenne) in od l. 1911. otok Nou pri Novi Kaledoniji. Od 12.000 duš belega prebivalstva je 6000 kaznjencev.

Anglijo je k deportaciji v kolonije predvsem nagibala misel, da bi se na ta način doma rešila zločincev in potepuhov obojega spola. Sredi 17. stoletja je prišlo v Virginijo 1619 vlačug. Razen tega je Anglija deportirala verske in politične upornike. Pri deportaciji se je uganjala največja korupcija. Uradniki so različni prevoznim družbam deportirance naravnost prodajali, lete pa zopet farmerjem v kolonijah. Na vsak način je bil nož, da se deportirancev nikdar več ne vrne na Angleško. Mnogo deportirancev je pomrlo že med vožnjo, ker so jih natlačili na ladje kakor živino.

V Ameriko so se izseljevali razni obupanci in pristasi različnih verskih ločin tudi prostovoljno. Tako je nastala n. pr. l. 1732. Georgia v Novi Angliji, kjer so se med drugim naselili solograški protestantski emigranti in moravski "bratje". V Pennsilvaniji so se naselili nemški menonisti, ki so našli tam že kvekerje.

Klasična dežela kolonizacije z zločinci je Avstralija. Kolonizacija tega dela sveta je delala posebne težave. Podnebje je suho, manjkalo je vsake domače živali, prvotno prebivalstvo se je obnašalo sovražno. L. 1737. so izkrcali v Neusudwalesu prve kaznjence: 550 moških in 200 žensk. Zaradi težavnih razmer so vprizarjali zločinci upore in nepopisne izgrede. Gorje škotskih in irskih političnih izgnancev, ki so jih pridružili tem izmečkom človeške družbe, je bilo nepopisno. Oblasti so upor s silo zatrle, uvedle šibanje in poslale kolovodje na samotne otoke, s katerih niso mogli plavajoč uiti že zaradi številnih morskih volkov. Ostanli deportiranci so l. 1788. ustanovili mesto Sydney. Trde

življenske razmere so kmalu izbrisale vsak razloček med kaznjenci in svobodnimi kolonisti, tem bolj ker so si mogli kaznjenci še začasa kazni pridobiti zemljo, zlasti pa po prestani kazenski dobi. Zločinski element je dajal vsemu življenju svoj pečat; vladala je brezvestnost in surovost, domačine so streljali kakor divjačina, denar je nadomeščal vsako pravo in pravico. L. 1806. je 405 kaznjencev imelo v rokah 17.700 akrov zemlje, ki je bila pa mnogo slabše obdelana nego polja svobodnih naseljencev. Vsega je bilo v navedenem letu v Avstraliji 9762 belih ljudi, od tega 5000 moških, 700 žensk in 2600 otrok. Nesorazmerje med moškimi in ženskami je bilo krivo strašnih razmer v naravnem pogledu. Zločinci so ženstvo domačincev zavajali in silili v prostitucijo. L. 1820. je bilo v Avstraliji 39.000 belih naseljencev, od tega polovica kaznjencev ali njihovih potomcev. Kolonizacija Avstralije s kaznjenci se neprestano nadaljuje, dasi vstajajo v Angliji proti temu ogorčeni glasovi. L. 1830. je posebno odločno nastopil dublinski nadškof, ki je označil deportacijo kot naradni zločin. Slednjič je javno mnenje le zmogalo in l. 1853. je Anglija kazensko deportacijo odpravila.

Kako je Rusija kolonizirala Sibirijo z izgnanci, je še vsem v spominu. Revolucija leta 1917. je zakon o deportaciji razveljavila, vendar se boljše vlada tod in tam še poslužuje deportacije.

AVE MARIA.

Kmalu no septembarski številki Ave Marije je izšla še oktoberska številka. Zela pa je tako zgodaj zato, da ne bi bila na poti koledarju za l. 1929.

Največja novost v septembarski Ave Mariji je bilo naznanilo, da je Ave Maria izdala šest novih nabožnih plošč Seveda je to nekaj prav posebnega. Vidi se iz tega, da tudi gramofon ali fonograf lahko služi cerkvi in njenim namenom. Nove plošče so najlepše priča tega. Po pravici jih lahko imenujemo "misijonske" plošče. Vzbujale bodo spomin na versko življenje v davno in marsikateri rojak bo morebiti ravno radi njih krenil nazaj na pot svojih predragih staršev.

Druga nič manjša posebnost v septembarski Ave Mariji je klic na vseslovenski katoliški shod, ki bi se naj vršil tamkaj, kjer je središče vernih ameriških Slovencev, namreč na ameriških Brezjah. Malo druma je misel za tak shod v Ameriki. Toda nemogoča je samo za tiste, ki se pri vsaki priliki boljše

SLUŽBO

v sloh. župnišču v Illinoisu dobi kuharica. Penudbe na: K. F. Amer. Slovenec, 1849 W. 22nd Street, Chicago, Ill. sr.čp.

NA PRODAJ

dve iz opeke zidani hiši, dvonadstropni, novi, 6 in 6 sob, parna kurjava, zraven garaže enako iz opeke na 1945-47 W. 22nd Pl. Tel. Canal 0730.

Prodaj tudi dvonadstropni "Cottage" iz opeke zidan, na 23rd St., Chicago, Ill.

PRIPOROČILO IN NAZNA-NILO.

Rojakom v Clevelandu, in državi Ohio naznanjamo, da se med njimi mudi naš potovalni zastopnik Mr. John Kramarich, ki je pooblaščen pobirati naročnino za "Amer. Slovenca", oglase, prodajati naše knjige, plošče in sploh vse, kar v zvezi z našim podjetjem. Mr. Kramarich je naudušen katoliški mož, ki se trudi, da bi čim bolj razširil katoliški dnevnik po naših nasebinah. Vsem našim prijateljem naročnikom ga najtopleje priporočamo, da mu grede na roko in pomagajo širiti katoliški list A. S.

Uprava Amc. Slovenca.

večjih žrtev in ki se ne morejo povzpeti višje nad vsakdanjost. Ker je v ozadju jubilej KSKJ., se ni treba bati, da katoliški shod za vse dobre ameriške Slovence ne bi uspel. Zatorej združimo svoje moči in pojdimmo skupno na delo! Omahovanje ni tukaj na mestu!

Druga vsebina septembarske številke je tako izbrana, da prav lepo služi svojemu namenu in da je z njo lahko zadovoljna mladina in starejši priseljenci. V Mladinskem oddelku sledi nadaljevanje gramatike. Za ministrante prav posebno poučna je zgodbica "St. Peter and the altar boy." Med pismi je eno celo iz starega kraja.

Oktoberska številka ima sledečo vsebino:

Božji človek, sveti Frančišek. — Leon XIII. in slovenski vzhod. — Slika (pesem). — Govor o Kristusu-Kralju. — Nečimernost nečimernosti (zgodba). — Listnica uredništva. — Obisk v Lisieux. — Hrašt in bukev (povest). — Peti govor o kolektah. — Ob srebrnem studencu (povest). — Uboga vdova (sonet). — Moje pismo Tinkli. — Sedem Marijinih besed. — Najdražji spomin (črtica). — Taščica (legenda). — O, naj gledam! — Glasovi od Marije Pomagaj. — Iz našega ofisa. — Molitev v sv. angela varuhu. — Naši mladini: St. Francis of Assisi. Malo gramatike. Pisma.

V tej številki je že naznanjen koledar za prihodnje leto. Naznanjena je tudi nekollko njegova vsebina. Skoro vsi članki bodo izvirni in v njem bo povest, ki bo vse zanimala. Povest je sicer prestavljena, ampak je bilo treba pri njej veliko truda. Zato upamo, da bodo vsi zadovoljni z glavno povestjo, kakor tudi z vsemi drugimi prispevki v koledarju. Koledar in mesečnik Ave Maria se naroča pri upravi, Box 443, Lemont, Ill. — Ne odlašajte z naročili! S.

Ni je stvari na svetu, ki bi bila tako slaba, da bi ne bila v nobeno korist.

POZOR NAROČNIKI-CE!

Vsem onim, ki naročajo list "Amerikanski Slovenec" svojim domačim, ozir. prijateljem in znanecem v stari kraj, naznanjamo, da je večim potekla naročnina. S pošiljanjem lista v stari kraj so veliki stroški. Treba je list drago frankirati, to je dajati nanje znamke, in to mnogo stane. Radi tega prosimo, da naj vsi taki kolikor mogoče točno naročnino poravnajo. Ako jim ni mogoče ravno tedaj, ko naročnina poteče, naj to sporoče upravništvu, da se jih za tako naročnino počaka in da se list v stari kraj ne ustavi. Upravništvu rade počaka za naročnino, samo če o tem obveščeno. Ako ni, se seveda list ustavi, ker s pošiljanjem lista v stari kraj so, kakor smo že omenili, veliki stroški.

Naročniki(ce) po Ameriki imajo zaznamovano poleg svojega imena na naslovu, do kdaj je njihova naročnina plačana. Prva številka znači mesec, druga leto. Po tem lahko vsak naročnik razvidi, kdaj mu naročnina poteče. Ako v takih slučajih naročniki točno pošljejo sami svojo naročnino na upravo lista, s tem listu in podjetju mnogo koristijo. Komur pa naročnina ni mogoče poravnati ravno v času, ko mu poteče naročnina, naj blagovoli o tem obvestiti upravništvu lista in rade volje se ga bo počakalo za naročnino do časa, ko bo v stanu isto poravnati.

Upamo, da bodo dobri in blagi naročniki našega lista to vpoštevali in v tem oziru sodelovali. Za vsako naklonjenost v tem oziru se vsem že v naprej zahvalujemo.

Uprava "Amer. Slovenca".

GBIŠČITE

Veliko domačo zabavo

NA KEGELNOVEM GROVU (PREJ VIDMAR)

WILLOW SPRINGS, ILL.

Priredi jo lastnik sam

v nedeljo, 23. septembra 1928

Prigrizek se bo serviral brezplačno.

IZVRSTNA GODBA.

Pridite in bodite veseli z veselimi.

ANT. KEGL.

NOTARSKA DELA

kot kupne pogodbe, zemljiške prepise, pooblastila, dolžna pisma, vknjižbe (intabulacije), izbrisne izjave, oporoke (testamente), proučnje za avtomobilske licence, preskrbam potne liste jugoslovenskim podnikom za v stari kraj, izdelujem afidavite za dobavo svojcev v Ameriko in vsa druga notarska dela za tukaj in stari kraj izvršujem zanesljivo in točno za ameriške rojake. Vse informacije brezplačno.

JOHN JERICH

— SLOVENSKI NOTAR —
1849 West 22nd Street,
Chicago, Ill.

Žena z zaprtimi očmi

Pierre l'Ermite. - Poslovenil dr. Lovro Sušnik.

Rasa, dednost, modra kri so vendarle resnične stvari! Zares, iz drugačnega pokolenja sem. . . iz drugačnega sveta. . . Sem na višjem klinu kot vsi ti ljudje in ne bi menjala za vse njihove bankovce ne.

Za čas me je močno razgaljena, debela dama uokvirila z vztrajnostjo v svojo načočno in dejala svoji sosedki, kačoč name: "Čedna, ta deklina! . . . Kje jo je gospa Hughova vendar iztaknila. . . ?"

"Zdi se, da je neki pariški župnik vmes," je odvrnila druga.

"Ne veste, kateri?"

"Ne."

"Koliko ji plača. . . ?"

"Tega pa tudi ne vem."

"Vseeno bi kaj rada vedela!"

To je bilo rečeno dokaj glasno. . . brezobzirno, kakor da ne bi imela jaz niti oči, niti ušes.

In ves večer sta me ta žena in potem še njena sosedka vsakokrat, ko sem se pokazala, motrili brez vsakršne obzirnosti.

Moški so v splošnem boljši.

A tu je potem druga nevarnost. . . o zame ne!

Kje so moji starši?

Ali določneje: Kje je moj oče? . . . moja mati. . . moj veliki, lepi in dobri brat?

So li daleč. . . daleč. . . ?

So li tu. . . čisto blizu mene?

Me li vidijo, ko čistim čevlje. . . ko jem iz skrbatega krožnika, ki mi ga daje Melanija in ki je služil nekoč, se zdi, njeni stari bolni mački. . . ?

So li slišali, kako je debela dama rekla, kačoč name: "Koliko ji plača, tej deklini. . . ?"

Petnajsto poglavje.

Moje drago dete!

Čital sem. . . in zopet čital žalostne strani, ki ste mi jih v svoji stiski poslali. Ubožica moja. . . Da, kako hudo trpite! . . . Kako tudi jaz sočustvujem z Vašim položajem; in vendar verujem z vso močjo svoje vere, da bo Bog tudi tukaj napravil iz tega zla dobro in da boste izšli iz vsega krepkejši, vrednejši Kristusa, vseh nas Učenika v umetnosti trpljenja.

Včasih posekajo drevo prav pri tleh in iz njega požene vnovič steblo, ki bo postalo zopet drevo.

Drevo vašega rodu je bilo podrtó, a ves njegov sok živi v Vas. Danes je zatiran, jutri bo preseljen svoje preganjalce.

Za sedaj zapirajte v pričakovanju oči nad nizkostmi, podlostmi, nad trikrat gnusno zavistjo. Cemu bi gledali izvestne reči? Čimdalje visi pogled na njih, tem bolj raste njihova tlačilna sila.

Zlasti pa odganjajte tisti vtis, da ste sami.

Spominjajte se, da je večni Prijatelj zraven pri vsakem križevem potu in z njim vred oni, ki ste jih ljubili. . . ki vas ljubijo bolj kot kdaj. . . ki gredo z Vami. . . ki Vas obdajajo s svojo ljubeznijo. . . In še Vaši angeli, ki niso pesniška izmišljotina, temveč mogočna resničnost.

In razen Njega in njih sem Vam, kot dobro veste, tudi jaz, čeprav zelo majhna tvar, obljubil, da Vas nikdar ne zapustim.

Tedaj le pogum! . . . Treba se je zatekati zmiraj zopet k tej močni besedi. . .

Duhovnik N.

P S. — Prežim na kako drugo mesto, ki bi Vam moglo ugajati: toda do sedaj ni ničesar, prav ničesar.

Šestnajsto poglavje.

Nemalo začudena sta bila stara in častivredna zakonca Mathatias v "Uvelih Rožah", ko sta uzrla avto, v katerem sta prispela gospoda Adolf in Ludovik Hughe, da si ogledata vilo "Dudeldum".

Štirideset let sta že strigla tu, mož in žena, lase mornarjem — spočetka na zelo preprosto način — in jih brila, kakor sta pač znala ali bolje neznala.

A v tem trgu, ki ga Parižani tedaj še niso poznali, niti kmet niti mornar na potovanju nista stavila velikih zahtev — glavno, da je bilo poceni.

Sicer pa sta se bila zakonca pozneje, ko so začeli tuji kar preplavljati kraj, primerno modernizirala; normanska koč, ki so jo prijetno zaljšale cvetlice in zobajoče kokoši, je bila postala "lavatory" (umivalnica) z zrcali in vzdrževala tudi slugo.

Skratka, tako dolgo sta strigla in prodajala lase, zlasti tisti čas, ko so vaška dekleta v posnemanju mestnih podlegla nalezljivi norosti, da so si dajala striči lase — in mnoge so imele prekrasne —, namazala sta toliko čeljusti z milom, obrila toliko brad, vsilila toliko drgnjenja, razpečala ob sezoni toliko kosov mila in steklenic kolinske vode, da se jima je posrečilo, dejati na stran dovolj denarja, da sta mogla predelati neko staro dedovo hišo v lepo vilo za Parižane.

Vrhutega sta imela srečo, da sta naletela na ognjevitega stavbenika z dokaj dobrim okusom. Hiša, ki je bila velika, celo zelo velika, je nudila sedaj vse na kmetih mogoče udobnosti. Vsako okno je bilo okrašeno s krvomočnicami ali vrtnicami. Velik salon je bil široko odprt na morje. Celota je bila slikovita, nepričakovana, prešerna. . . okus moderen, segajoč križem preko starinske in tihe zgradbe, ki je bila dajala zavetja več kmečkim rodovom.

In ko je bila vila dovršena, je bil arhitekt prasnil v smeh, tako čudno smešna se mu je zdel v tem morskem okrasju.

"Ali ste si že izbrali kakšno ime zanjo?" je vprašal nekega dne oba zakonca Mathatias, prihajajoč z vrte poti sv. Nikolaja.

A brivski par ni bil še nikoli pomislil na to neznatno podrobnost.

"No, jaz na vajinem mestu bi jo nazval— vilo "Dudeldum"!"

Mathatiasovima se je zdelo to ime sicer dolgo, a imelo je to prednost, da ga ni bilo mogoče zamenjati z neštevilnimi vilami: Moja želja, Moje sanje, Samota, Vila vrtnic, Cvetoče vrtnece, Rožni vrt, Normanska koč, Vila v Krešah itd., ki poganjajo povsod v Normandiji.

Na drugi strani je imela to neprijetnost, da je kmalu jela ugajati odjemalcem neke posebne vrste. In tako je tudi Lily dejala Ludoviku Hughe, ne da bi bila vilo videla:

"Ta vila mi je kar všeč! . . . Moraš jo na vsak način vzeti v najem za tvojo drago Lilico, in sicer takoj, da je nama kdo drugi ne 'odpihne'."

In to se je res zgodilo z dokaj neženiranim pismom že konec meseca maja.

SIRITE AMER. SLOVENCA!

RAVNOKAR SMO PREJELI

sledede NOVE Victor plošče

81204 — CARLOTTA ŠOTIŠ NA BREGU, valček 75c

Ta plošča nam podaja godbo instrumentalnega mednarodnega kvinteta s harmoniko. Oba komada sta živahno zanimiva in ugajata zlasti onim, ki se radi vrte.

81250 — MLATIČI SE ENA, mešani kvartet 75c

To ploščo so izdelali pevci Adrije. Prva je pesem slovenska narodna o mlatičih. Pika-poka-pok! Kdo je ne pozna! Kdo jo rad ne čuje! — Druga pesem "SE ena" pa Vam pove mično povestico o solncu, ki se je zaljubilo v lepo devojko Ano. Naročite to ploščo in čujte sami.

81413 — STUDENTOVSKA, prizor v krčmi ZELENI JURJI, iz kmečkega življenja 75c

Tu so se združili pevci Adrije in pa Hojerjev trio ter rekli par domačih v pogovoru in pesmi ob spremljevanju harmonike. Novo in zanimivo.

81414 — DOMAČE VESELJE, prizor razposajenih veseljakov VESELA POLKA, harm. in kitare z medvzkliki 75c

Prvi komad so zopet člani Adrije in Hojerjev trio. Kaj vse prednaša ta prizor, je pač težko povedati. Ga morate slišati in gotovo se bo tudi Vas polastilo razposajeno veselje. Drugi komad pa je polka za ples.

DRUGE NOVEJŠE SLOVENSKE PLOŠČE, KATERE POSEBNO PRIPOROČAMO.

58923	Ženitovanje, 1. in 2. del. Slika s petjem in orkestrom	\$1.25
68924	Romanje, 1. in 2. del. Nabož. slika s petjem in orglami	1.25
78406	Vojaški nabor, polka — Porčni valček, harmonika	.75
79483	Nagajivla, mazurka — Coklarji, šamarijanika, orkester	.75
79484	Vesela Gorenjka, polka — Korajža velja, polka, orkester	.75
80183	Oj, ta zakonski stan — Nova, stara pesem, smešna slika s petjem	.75
80184	Radi kotla v keho — Raubar na gauno, smešna slika s petjem	.75
80331	Joliška slovenska polka — Zgubljena pesem, polka, orkester	.75
80332	Američanec v stari domovini, slika s harmoniko in petjem	.75
80333	V krčmi, 1. in 2. del. Slika s harmoniko in petjem	.75
80334	Franca, polka — Gozdni zvok, trumplan, orkester	.75
80481	Dolg, dolg fant, polka — Senčica, polka, orkester	.75
80482	Nocel je lučna noč — Njega ni, petje z orkestrom	.75
80526	Ribniška — Naš maček, petje z orkestrom	.75
80527	Na Dolenjskem — Kadar so godci dobre volje, valček, orkester	.75

Za vse druge plošče nam pišite po cenik.

Pri naročilih za manj kakor 5 plošč, je poslati za vsako ploščo 5c več za poštnino. Za poštno povzetje (C. O. D.) računamo za stroške 20c. V vašo korist je toraj, da pošljete dar naprej in si prihranite te stroške.

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

Zanimive nove knjige

za katerimi je tako povpraševanje, da nam bo v kratkem njih zaloga počla. Izredno poučne in zabavne so, zato jih našim čitateljem najtopleje priporočamo.

- 1) POZDRAV IZ DOMOVINE. Pismo vsem Slovincem, razkropljenim širom sveta. Topli pozdravi iz domovine, ki bodo vsakogar ganili. Cena.....20c
- 2) FANTIČ, LE GORI VSTAN. Zlata vredna knjiga, ne samo za fante, ampak vsakdo jo bo z največjim zanimanjem čital. Cena vezani knjigi.....35c
- 3) NOVA VERA. Marsikdo je tej novi veri popolnoma udan, da se sam niti ne zaveda. Preberi to knjižico, da boš spoznal samega sebe. Cena.....15c
- 4) POJTE. Lično vezana knjižica, v kateri je 190 nabožnih pesmi. Cena.....25c

Celotna zbirka vseh štirih knjig stane

90 centov

Naročilo s potrebnim zneskom pošlite na

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET CHICAGO, ILL.

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Dodatne opazke. (Dalje.)

"Močni individuji . . . z las" no dinamično silo . . . ali večina gre s tokom." S tem zadobi drugače vsemogočni environment sunek. Moderna individualiteta . . . hardinohano! . . . človeku raste greben . . . dinamična sila . . . hasuralah . . . vse podere . . . Mi . . . mi, močni, mi dinamični gremo proti toku . . . mi, mi silni . . . kaj drugi, drugi so d . . . ."

G. Molek se solni v sijaju "največjega pisatelja med ameriškimi Slovenci", Blagor mu. Ampak močna individualiteta in dinamična sila ljudi niso mačeje solze, če se more kdo s tako robo postaviti, da drugi kar usta pozabijo zapreji pred takimi silami.

Malo bolj spodaj piše g. Molek o samem sebi: "Jaz dvomim, da bi bil spremljen . . . svoje mišljenje . . . dasi sem že tam rebeliral." Ali ne cika to na "močno individualiteto . . . dinamično silo?" Prav dobra roba je lahko to, in precej sijaja prinese.

Ampak vprašanje je samele, kako kdo to močno individualnost in to dinamično silo pomeni. Proti "toku" gre tudi ta in dinamično silo ima tem večjo čim večji goljuf je kdo. Tu je pes pokopan. Z res dinamično silo stopi tu na plan svobodno ravnanje in način, kako kdo svoje prostovoljno odločevanje uporablja.

Za tem tiči malo več kakor kak "mehanizem življenja", to je bistvo samoodločevanja in odgovornosti za dela.

"Darwin je do svoje smrti smatral svoja dognanja le za teorijo. In v tem je trik. Darwinova premisa ne drži več. Po Darwinovi smrti . . . so drugi prirodoslovci in biologi odkrili dejstva . . . in dokazali, da je evolucija fakt." Blagor jim, če so tako srečni. Drugi niso. Za Galileja se hudo zameri gotovim krogom, ki niso sprejeli njegovih resničnih odkritij. Opravičeno se jim zameri. Pa se zgodovina ponavlja, tekrat v nasprotnem toku in smeri. Hudo nestrpni so postali evolucionisti s svojim faktorom evolucije. Kdor je ne sprejme, je kratkomočno tepec, ignorant. Mogoče, a imajte vendar malo usmiljenja in strpnosti, če ste tako srečni, drugi pa niso.

Tudi g. Molek je zelo srečen evolucionist, ampak tudi nestrpen, kakor so bili za Galileja drugi, o katerih zelo pikro piše.

ZA NADUHO IN "HAY FEVER"

Kako dobite olajšanje če vas napada. Metoda ki zdravi s čudovitim učinkom.

POISKUŠNJA ZASTONJ

Če trpite za naduho ali Hay Fever; ako vas duši, kakor bi bil vsak vdih vaš zadnji, ne odlašajte in takoj si preskrbite kar vam nudi Frontier Asthma Co. Dobite poskušnjo zastonj. Nič ne de kje živite ali če zaupate in če tudi mislite, da ni pod solncem leka za vas, pišite po poskušnjo. Tudi če že več let trpite in ste poskusili že vsa zdravila, za katera ste gotovo mislili, da vas izlečijo, ne izgubite upanja in poskusite našo metodo.

Edina pot je, da se prepričate, kaj je znanstvo za vas naredilo kljub vsem razočaranjem, ki ste jih doživeli v preteklosti ko ste iskali leka proti naduhi, da pišite po poskušnjo. Storit to takoj. Ta oglas se objavlja, da vsakdo, ki trpi lahko zastonj poskusi, kaj je znanost za njega naredila. Poskusite zastonj in prepričajte se sami, da je to pravi blagoslov za vse tiste, ki trpe za naduho. Pošljite spodnji kupon danes. Ne odlašajte.

Brezplačni poskusni kupon. FRONTIER ASTHMA CO. 2456 F. Frontier Bldg., 462 Niagara St., Buffalo, N. Y. Pošljite vašo brezplačno poskušnjo metodo na:

"In v tem je trik." Razložil sem mu, kaj pomeni beseda trik. Vsebuje insult neodkritosrčnosti. Svobodno mu je, da še dalje insultira druge.

Gre za premise v splošnem. Poudaril sem potrebo gotovih studij, da se izogne napačnih premis, ker s tem padejo vsi zaključki v vodo. Omenja stvari, ki so obsegali tudi krog mojega modroslovnega študija. Nočem se ravno ponasati, ker to je v blaviu študija samega, da sem prodiral jaz v njegov krog.

Kaj sem jaz našel v njegovem krogu, je moja stvar; on se mogočno ponasa, da "je bila grozna potrata od mojih strani, toda ni mi žal; vem vsaj, kako se človek počuti, kadar tava v megli in lovi megljo, pa je nič ne ostane v roki," dalje, da je našel le "mentalno akrobatiko" in goli "rubbish". V svojih študijah pa je našel ogromen prostor za "samostojne misli in sposobnost za stvarjenje lastnih zaključkov". Srečni ljudje, kateri ne potrebujejo kakih temeljnih studij, grajo le in čitajo, brskajo, poslušajo in imajo zrn na tone, drugi pa imajo sam "rubbish" in od vseh oficijelnih univerz z vsemi izpiti in spričevali le "za vsako zrno tone plev." He, he, he.

(Dalje prih.)

DAR RDEČEGA KRIŽA ZA PORTORICANE.

Washington, D. C. — John Barton Payne, predsednik Rdečega križa v Združenih državah je včeraj kabaliral v San Juan, da bo ameriški Rdeči križ poslal 375 tonov hrane za prizadete in ponesrečene na Porto Rico. Blago bo vredno nad \$80,000.00, pravi poročilo.

— Manitowoc, Wis. — Na farmi Mr. August Haesena, je strela ubila med viharjem dve kravi v hlevu. Značilno je to, da je gospodinja v istem momentu molzla tretjo kravo le komaj par čevljev stran in se ji ni razen malega stresa ničesar zgodilo.

Vse stvari so le začasne narave, torej se ne izplača skrbeti.

KAKO SE JE IZNE-BILA REVMATIZMA

Vedoč po svojih lastnih izkušnjah, koliko človek trpi, kateri ima revmatizem, je Mrs. Hurst, ki živi na 204 Davis Ave., 67-G, Bloomington, Ill., tako hvaležna, da si prizadeva, kjer je more, če drugim trpečim povedati, kako se lahko iznebijo teh bolečin na čisto priprost način kar na svojem domu.

Mrs. Hurst nima ničesar za prodati. Samo izrežite ta oglas in ga pošljite z Vašim imenom in naslovom njej; ona bo prav z veseljem poslala potrebna navodila čisto brezplačno. Pišite takoj, da ne pozabite.

KVALITETA — TOČNOST POŠTENJE

A. F. WARHANIK
zanesljivi lekarnar — zaloga fotografiranih potrebščin.
2158 West 22nd Street
vogal Leavitt cesti
CHICAGO, ILL.

PREVOZ - DRVA - KOLN

Rojakom se priporočamo za naročila za prevoz — drva in zvezanje ohišstva ob času selitve.

Pokličite
Telefon: Roosevelt 8221.
LOUIS STRITAR

2018 W. 21st Place, Chicago, Ill.

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEK

DOBRO

delo, postrežbo in nizko ceno dobite pri nas!

Pišite nam po cene predno oddate naročilo drugam!

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West 22nd Street, CHICAGO, ILL.

IZVRŠUJEMO

točno in po najnižjih cenah vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Zlasti se priporočamo slavnim društvam za tiskanje vseh uradnih tiskovin. Istotako vsem trgovcem obrtnikom in posameznikom. Prestavljamo iz slovenščine na angleško in obratno. Nobeno naročilo preveliko, nobene premalo.